

Hunnia Kuvasz Tenyésztői és Kulturális Egyesület

Tenyésztő szervezet

TENYÉSZTÉSI PROGRAM

Hatályba lépés ideje: 2022. január 13.

A HUNNIA KUVASZ TENYÉSZTŐI KULTURÁLIS EGYESÜLET BEMUTATÁSA

Az Egyesület neve:

Hunnia Kuvasz Tenyésztői és Kulturális Egyesület,

Bejegyzett rövid neve: **Hunnia Kuvasz Egyesület (HKE)**

Székhelye: 6763 Szatymaz 80/2.

Képviselője: **Hajnal Gyöngyi, elnök**

Egyesület elnöke: Hajnal Gyöngyi

A származási lap aláírására jogosult személy. /Aláírás, minta szerint./ Képviseli az Egyesületet, irányítja, felügyeli a munkáját.

E-mail cím: iroda@hunniakuvasz.org

Honlap címe: www.hunniakuvasz.hu

Tenyésztett fajta: KUVASZ

Hazánkban nyilvántartott élő egyedek száma a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetsége /MEOESZ/ és a Magyar Kuvasz Fajtagondozó Egyesület Elismert Tenyésztői Szervezete /MKFE ETSZ/ adatai alapján, kb. 1800 felnőtt élő egyed van hazánkban. 2014. Július 01 –től 2017. október 31. – ig. az MKFE 785 kölyköt törzskönyvezett.

Személyi és tárgyi feltételek

Az Egyesület rendelkezésére áll személyi számítógép, 1 mobil telefon, telefonvonal, internet hozzáférés, 2 nyomtató, 2 lap top, 1 kihangosító+állvány, 1 projektor+vetítő vászon állvánnyal, chip leolvasó, 1 sátor, 1 monitor.

Az Egyesület adminisztrációs tevékenységét az arra kijelölt tagok végzik, az adatok nyilvántartása, tárolása, feldolgozása a Hunnia Kuvasz Tenyésztői és Kulturális Egyesület székhelyén történik.

Tenyésztésvezetői adatok

Név és szakmaterület:

Dr. Krajcsovics László - állatorvos;

Született: Budapest, 1974.07.11.

Anyja neve: Őze Éva

Állampolgársága: Magyar; Iskolai végzettsége: Állatorvos. Jogköre: együttes és önálló. Működési terület: általános.

Kizárólagos szakmaterület: állategészségügy, alomellenőrzés, tudományos kutatás, mintavételek, mintavételi felszerelések, labor kapcsolattartás, szakmai partnerekkel kapcsolattartó, tanácsadás, állategészségügyi ellenőrzések, állategészségügyi véleményezés.

Tenyésztésvezetői jogosultság: együttesen, és külön.

(Elnökségi határozatban előírva: 2020.10.30.)

Hunnia Kvasz Tenyésztői és Kulturális Egyesület szakmai szervei

Tenyésztési Bizottság

A Tenyésztésvezetőt és a Tenyésztési Bizottság tagjait az Elnökség nevez ki határozatlan időre.

Elnök: Dr. Krajcsovics László, állatorvos tenyésztésvezető

Tenyésztésvezetői bizottsági képviselő: Dr. Szűcs Ágota, állatorvos, tenyésztési tanácsadó

Az Elnök irányítja, szakmaterületnek megfelelően felügyeli a Tenyésztési Bizottság munkáját. Önmaga, vagy megbízottja útján irányít.

A Tenyésztési Bizottság tagjai

Tagjai a mindenkori érvényes ASZ és SZMSZ alapján meghatározott tagok, a meghatározott jogkörrel. (Dokumentációhoz csatoltan mindkét dokumentum.)

Feladatuk: Táplálkozástudomány, DNS vizsgálat, spermabank létrehozása, a génmegőrző központtal együttműködés, előadások, állategészségüggyel kapcsolatos teendők.

Tudományos és Oktatási Bizottság

Tagsága és vezetése, illetve szerkezeti felépítése, jogkörei a mindenkori ASZ és SZMSZ szerint.

Elnök: Nagy Gábor PhD; Elnökségi tanácsadó: Szikszai István - pásztor

A Tenyésztési Bizottság célja, feladata, cselekvési lehetőségei

- kidolgozza és módosítja a Tenyésztési programot,
- gondoskodik a Tenyésztési programban meghatározott szakmai fejezetek végrehajtásáról,
- gondoskodik a tenyésztési adatok monitoringjáról, és a fajta általános helyzetének nyomon követéséről,
- javaslatot tesz szükség esetén a kuvasz standard módosítására,
- dönt minden kétséges kérdésben, ami a tenyésztés engedélyezés alkalmazásával és értelmezésével kapcsolatos és a végrehajtási rendelkezésekben nincs szabályozva
- Alomellenőrzés, származás ellenőrzés, kennel kontroll feladatot ellátó tenyésztési felügyelőket nevez ki.

Lehetnek olyan tények, amelyek kinológiai okokból a tenyésztésre való használatot korlátozzák, vagy tiltják (pl. örökletes betegségek, bizonyított epilepszia). Ilyen esetekben a Tenyésztési Bizottság adott tenyészpár tenyésztési engedélyt érvénytelenné nyilváníthatja, feltételeket és korlátozásokat állapíthat meg, vagy újabb bemutatást kérhet. A végleges döntésig a Tenyésztési Bizottság javaslata alapján az Elnökség a tenyésztési engedélyt ideiglenesen felfüggesztheti.

A Tenyésztési Bizottság döntése ellen az Egyesület elnökségéhez lehet benyújtani a fellebbezést 15 napon belül. Ezt követően a vezetőség szavazással hozza meg határozatát. Az itt született döntés végleges.

Hunnia Kuvasz Egyesület tenyésztési szabályzat, leírás

TENYÉSZTÉSI SZABÁLYZAT

1. Az Egyesület által gondozott kutyafajta a Kuvasz

A kuvasz a magyar természeti és kulturális örökség része.

A kuvasz a védett őshonos vagy veszélyeztetett, magas genetikai értéket képviselő tenyésztett magyar állatfajták nemzeti kincsé nyilvánításáról szóló 32/2004.(IV.19) OGY határozat értelmében nemzeti kincsnek minősül, 2017. évtől Hungarikum.

A kuvasz felvételt nyert – 2015 - a Földművelődési Minisztérium Ágazati Értéktárába.

A kuvasz felvételt nyert – 2016 - a Földművelődési Minisztérium Magyar Értéktárába.

A kuvasz felvételt nyert - 2017 - a Hungarikumok közé.

A Hunnia Kuvasz Egyesület /HKE/ Államilag Elismert Tenyésztői Szervezetként a mindenkor érvényes és hatályos törvényi szabályozásoknak megfelelően és azok kiegészítő rendelkezései alapján, ezeknek megfelelően végez közfeladatokat.

Az Egyesület jogállása: Közhasznú.

A Hunnia Kuvasz Egyesület a külső és belső, csak a kuvaszra jellemző ősi tulajdonságának megőrzésével kívánja rögzíteni és nemesíteni a fajtát, amelynek érdekében készítette el, Tenyésztési Programját. Tenyésztési Programjában foglaltak alkalmazásával a fajta tenyésztését, és az azzal kapcsolatos tevékenységeket szervezi, irányítja, szabályozza.

Az HKE Tenyésztési Programjában által előírt szabályok, előírások összhangban vannak a 2019.évi LVI. törvény, mint hatályos állattenyésztési törvény és kiegészítő rendelkezései, a 188/2019. (VII.30.) Kormány rendelet szabályaival, valamint az agrárminiszter 45/2019.(IX. 25.) AM rendeletével, az Egyesület Alapszabályában megjelölt célkitűzésekkel.

Az HKE Tenyésztési Programja kötelezően érvényes az HKE szervezetén belül és azon kívül, Magyarország területén tevékenykedő valamennyi kuvasztenyésztőre.

A HKE nem zárja ki, hogy rendes tagjain kívül más is részesülhessen közhasznú szolgáltatásaiból.

Hunnia Kuvasz Egyesület - történelem és kultúra

1. Történelem, kultúra, standard

1.1 Általános leírás

A kuvasz a magyar ember több évezredes tenyésztő munkájának eredménye. Nemzetünk történelméhez, hagyományához, kulturális értékeinkhez, közösségi értékeinkhez, a tájhoz, az élővilághoz, a pásztor kultúrához, a pásztor élethez ezer szállal kapcsolódó magyar pásztor-kutyafajtánk.

A kuvasz pontos eredetét egyértelműen meghatározni nem lehet, azonban feltételezhető, hogy már a népvándorlás idején, a mai kuvaszhoz hasonló nagy testű kutyák álltak őseink szolgálatában.

Erre utaló bizonyíték a honfoglalás korából előkerült állatcsontok, melyek nagy marmagasságú, tehát viszonylag magas kutyákra utalnak. /Hajdúdorog-gyűlési honfoglalás kori temetőben talált kutyacsontváz. „A Fenékpusztán 1978-ban talált kuvasz koponyája, a honfoglalás korából származó csontanyag teljesen megegyezik mai társaiéval; marmagassága 57,5 cm volt. (Matolcsi J. 1982)”

Szentkirályon - XVI. századi kuntelepülés – talált kuvasz jellegű koponya mérete és alakja is szinte teljesen azonos a mai kuvaszéval. Ezek a régészeti leletek a kuvasz csonttani megfelelésének ritkaságszámú példái. A kuvasz elsődleges munkaterülete, feladata a pásztoemberek melletti haszonállatok, jószágok őrzése, védelme, egyben tartása volt. A nyáját, a ménest és a gulyát folyamatosan védelmezni kellett a ragadozók és a tolvajok ellen. A kuvasz bátorsága, magabiztossága, ereje, együttműködő készsége sziklaszilárd támaszt jelentett a pásztoembernek, rá mindig számíthatott, megbízható hűséges társa volt. A farkas vagy a zsványok támadásakor, olyan kutyára volt szükség, aki kérlelhetetlenül, alku nélkül, akár élete feláldozásával is megvédi gazdáját és annak tulajdonát. Az örökös készenlét, időnként önálló cselekvést is elvárt a kuvasztól, amely kívánalomnak e sokat tapasztalt rendkívüli kutya ugyancsak megfelelt. Az elmúlt évszázadokban felismerték a kuvasz sokoldalúságát, kiemelkedő intelligenciáját, ennek köszönhetően számos területen alkalmazták.

A középkorban előszeretettel vadásztak a kuvasszal nagyvadra, szarvasra, őzre, vaddisznóra. Az országunkba beköltözött besenyők pedig még a bölény elejtésére is használták. Tetszetős külseje, impozáns megjelenése, mindenkiből elismerést, tiszteletet váltott ki, amelynek köszönhetően Mátyás király idejében főuraknak gyakran szánták ajándéknak. Az 1400-1700-as években megnőtt a szürke marha iránti kereslet. Az osztrák, bajor, morva, sziléziai vásárvárosok felé irányuló sok százezer szürke marha terelését, őrzését, egyben tartását, a hajdúk a kuvaszokkal együtt végezték. A veszélyes hegyi utakon közlekedő szekerek állandó kísérője volt a kuvasz, védték az utasokat a zsványok támadásaitól. Még a múlt században is látni lehetett a Debreceni vásárba induló szekerek mögött haladó két-három bátor kuvaszt, testőrként számítottak rájuk.

Raitsits Emil állatorvos (1919-1934 kynológia terén kutató, szakíró) meggyőzte Lendl Adolfot az Állatkert /Budapest/ akkori igazgatóját (1912) a magyar pásztoorkutyafajták tisztavérű tenyésztésének a megszervezésére, beindítására. Jelentős kenneleket alakítottak ki, „Állatkert Kennel”- néven. 1924-től elindította a magyar kutyafajták törzskönyvezését, amelyben segítségére volt Anghi Csaba. A II. világháború derékba törte a fajta töretlen fejlődését. Ahol kuvasz őrködött, oda idegen katona nem tehetette be a lábát. A világegést csak néhány példány élte túl. Anghi Csaba, 1956 –tól a Budapesti Állatkert tudományos igazgatója, 1958-ban főigazgató, számos könyv szerzője, pl. „Az állattenyésztés általános elvei”. Bp., 1925. „A magyar pásztoorkutyák és külföldi rokonfajták”. Bp., 1936. A fővárostól megbízást kapott a háborús események során elpusztult állatkerti anyagok tudományos és ipari értékű maradványainak megmentésére. Felújította a korábban létrehozott „Állatkerti Kennel” és ott tartott a magyar kutyafajtákból 1-2 párt. Neki köszönhetően a magyar fajták iránt aggódók fellélegezhettek.

A kuvaszállomány átütő növekedése Kovács Antal nevéhez fűződik, aki létrehozta a „Gyapjús Kuvasz Kennelt.” Áldozatos munkával sikerült kitűnő küllemű egyöntetű egészséges felépítésű állományt létrehozni.

A fajta legjobbjaira jellemző az erőteljes testfelépítés, ugyanakkor szikár, de mégis nemes megjelenés. A kuvasz legszebb testtája a feje. Sötét barna szeme élénkséget, támadás esetén azonban kérlelhetetlenséget sugároz. Mozgása könnyed, térerelő, soha nem nehézkes, vagy lomha, akár harminc kilométert is megtesz ügetésben. A kuvasz testét takaró különböző minőségű és hosszúságú dús, fehér szőrzet harmonikus egységet alkot, és megvédi az időjárás viszontagságai ellen.

A XXI. század kuvasza eredeti környezetben, a nyájak gulyák őrzését, védelmét továbbra is tökéletesen ellátja, ha azt várják el tőle, kiváló pásztorkutya.

A fajta öröklött tulajdonságainak köszönhetően, kitűnő őrző-védő kutya. Rendkívül jó a szimata, könnyen nevelhető tanítható, kitartó, megbízható, sokoldalú kutya. A kuvasz sportkutyának, családi kutyának, kísérő kutyának is kiváló. Egy telephelyen, tanyán magára hagyva is teljesíti feladatát, ugyanakkor itt is igényli a kapcsolatot az emberhez. Családi házak, tanyák, birtokok őrzését, védelmét nyugodtan rá lehet bízni, tanítani sem kell rá. Bezárva, elszigetelve nem hordozza a fenti tulajdonságokat, az ilyenfajta tartásmódot nem érdemli meg ez a nagyszerű kutya. A törődést, a foglalkozást kamatostól meghálálja. A mai kor kihívása megköveteli a korrekt irányhatóságot, az együttműködő készséget, alkalmazkodást, emberhez, gyerekhez, állathoz, a környezethez, amelyben él. Aki kuvaszt tart bátran számíthat rá, bízhat benne.

Felveszi a versenyt bármely más pásztorkutyafajtával. Önálló jellemét, egyéniségét tartsuk tiszteletben, de nevelésekor legyünk következetesek, határozottak, követeljük meg tőle a gazda státuszának tiszteletét. A kölyökkorától megfelelően szocializált felnevelt, kuvasz, hű és engedelmes társunk lesz.

Hunnia Kuvasz Egyesület - működési alapvetések

1.2 54/b sz. FCI standard szerinti kuvasz standard és annak értelmezése.

KUVASZ

Származása: Magyarország

Felhasználása:

Házak, birtokok, telepek és haszonállatok, továbbá személyek őrzése-védése. Sport - és munkakutyának is alkalmas.

FCI besorolása:

I. fajtacsoport Juhász- és pásztorkutyák

Munkavizsgára nem kötelezett fajta.

Rövid történeti áttekintés:

Ősi magyar pásztorkutya. Elődei a honfoglaló magyarokkal kerültek a Kárpát-medencébe, akik nyájak őrzésére használták a ragadozó vadállatok és a rablók ellen. Az Árpád kortól - a napjainkig is - fejlett vadászösztönét felismerve, előszeretettel alkalmazták vadászatra, főleg nagyvadra. A pásztorkodás hanyatlásával eredeti alkalmazása csökkent, bekerültek a falvakba, tanyákra, városokba, terület őrzőként.

Általános megjelenés:

Erős, hullámos szőrű, nagytestű fajta. Tetszetős külseje nemességet és erőt sugároz. Testtájai arányosak, nem megnyúltak, de nem is zömökek. Csontozata erős, de nem durva. Izomzata szikár, ízületei szárazak. Oldalról a törzs és a végtagok a négyzethez közel eső téglalapot formálnak. Jól izmolt; szilárd szervezetű, élénk vérmérsékletű, könnyed mozgású. Külleme fáradhatatlan munkabírásról tanúskodik.

A fajtától elvárt erőteljes testfelépítés, ugyanakkor nemesség és szikárság a legfontosabb tenyészcél. A kuvasznál az erőteljes testfelépítés nem azonos a durva csontozattal, míg a szikárság nem azonos az elfinomodással. A fajta legjobbjai az erőteljes testfelépítésű ugyanakkor szikár, de mégis nemes megjelenésű egyedek. A kan mindig nagyobb, tömegesebb, erősebb csontú. A feje szélesebb, arányaiban rövidebb, füle kisebb. Bátrabb, ingerlékenyebb.

Fontos méretarányok:

A marmagasság százalékában:

Törzshosszúság: 104%

Mellkasmélység: 48%

Dongásság: 27%

Övméret: 120%

Fejhossz: 45%

Az orrhossz a fejhossz: 42% - a

A fülhossz a fejhossz: 50% - a

Viselkedés és jellem:

Bátor, félelmet nem ismerő fajta. A gondjára bízott személyeket, vagy vagyontárgyakat élete árán is megvédi. Önérzetes, a rossz bánásmód esetén eldurvul. Könnyen tanítható, sportkutyának is kiváló. Hűséges, megbízható, gazdáját és környezetét szerető. Térigénye nagy. Igénytelen, ápolása egyszerű, a legzordabb időjárást is elviseli. A szeretet és törődést igényli, meghálálja.

EX-Situ, napjainkra jellemző tartásmód: Alkatánál és tehetségénél fogva számos egyéb területen megállja a helyét (pl. kutyássporthoz, személy és területőrzőként, családi kutya)

Az In-Situ „eredeti” tartásmód: Napjainkban kevésbé jellemző, azonban a hazánkban egyre gyakrabban megjelenő farkas, aranysakál, felértkeli a kuvasz korábbi munkaterületének a fontosságát.

Hunnia Kuvasz Egyesület célszerű célkitűzései

A tenyészcél:

A standardnak megfelelő, a kuvaszt küllemében meghatározó fizikai jellemzők megtartása, rögzítése. Hazai állomány teljes feltérképezése, megismerése: egészség, állóképesség, munkakészség, küllem. Komplex mérések, részletes küllembírálat, standard összehasonlítása a jelenleg mért adatok alapján. Viselkedés felmérése. Elvárás: Legyen magabiztos, figyelmes, rendelkezék megfelelő stabil idegrendszerrel, élénk vérmérséklettel, együttműködő készséggel. Fontos cél a kuvasz kiváló ösztönös adottságának, stabil egészségének, a fizikai erő, az állóképesség, (izomerő) a pszichikai erő, (belső magabiztosság, megfélemlíthetlenség) megőrzése.

TESTFELEPÍTÉS

1. Fej

A kuvasz feje jellegzetes ék alakú, a testtel harmonizáló, tetszetős és nemes. Kifejezett erő sugárzik róla. Megnyúlt, de sohasem hegyesedő. Rokon fajtáitól leginkább a feje különbözteti meg. Jellemzően szikár - száraz. A kanoké valamivel vaskosabb.

Agykoponya:

Koponya: A fejtető széles, homloka enyhén domborodó. A homlok közepén kifejezett hosszanti árok húzódik.

Stop: A stopvonal enyhe lejtésű, tágan ívelt.

Arckoponya:

Az arcorri rész széles, hosszú, és igen erőteljesen izmolt.

Orrtükör: Az orrhát egyenes, az orr egyenletesen keskenyedik, de sohasem hegyesedik el. Orrtükre tompa metszésű, fekete.

A nemes, tetszetős fej kellően széles álkapocs ízesülést mutasson, azaz az agykoponya megfelelő szélességi méretei mellett fölülről nézve, minél észrevétlenebb legyen az átmenet az arcorri részbe

Oldalról nézve a fej legmagasabb pontja a fejtető, amely széles. A rövid, meredekívű stop súlyos hiba, idegen fajtajelleget mutató fejet eredményez. A szemboltívek közepesen fejlettek.

Ajkak: Feketék, feszesek, a szájugban csipkézett szélűek.

Hiba a lógó ajakszél, mely laza szervezetre utal és rontja az összbenyomást.

Álkapocs/Fogak: Fogazata erőteljes, szabályos és teljes, ollósan záródó.

A fajtának munkájához jól fejlett, nagyméretű, erős fogazatra van szüksége. Követeljük meg ezt a tenyészegyedektől, különösen a kanok esetében.

Szem: Ferde vágású, mandula alakú, sötétbarna. A szemhéjszél fekete, feszesen simul a szemhez.

A fenti leírásnak megfelelő szem, valamint a feszes fekete szájszél a kuvasz fejét "mosolygós" mutatja. A tekintet bátorságot, magabiztosságot sugároz.

Fül: A fejtető egyenes folytatásából vízszintesen ered, töben megtört, felső harmaduk a fejtől kissé eláll, majd teljesen hozzásimul. Tompa V-alakot formáz. Figyelő helyzetben füle meglebben, de sohasem áll fel, és nem csavarodik.

Nem kívánatos az alacsonyabban, vagy magasabban tűzött, a könnyű, a hosszirányban megtört, a hátravont, kiforduló, valamint az alig mozduló, fejhez simuló, nehéz, nagyméretű fül sem.

2. Nyak

Tarkója rövid. Nyaka a vízszintessel 25-30 fokos szöveget zár be. Erőteljes izomzatú, inkább rövid, mint középhosszú, nincs rajta lebernyeg. Kanokon a szőrnyakörv és a mellsőrény kifejezett.

3. Törzs

A törzs, és a végtagok oldalról nézve a négyzettől csak kismértékben eltérő, fekvő téglalapot alkotnak.

A kívántnál hosszabb testalakulást gyakran a hosszú ágyék és a rövid végtagok okozzák.

Hiba a felső vonalat alkotó testtájak lazasága, keskeny, izomszegény volta.

Mar: Hosszú, és határozottan a hát síkja fölé emelkedik.

Hát: Középhosszú, egyenes, széles, jól izmolt és feszes.

Ágyék: Rövid, feszes folytatása a hátnak.

Far: Enyhén csapott, gazdagon izmolt, széles, rajta a szőrzet dús, ami a túlnőtség látszatát keltheti.

Szügy: Síkja közepén előredomborodó a szegycsont gazdag izomzata miatt. Közepesen széles.

Mellkas: Mély, hosszú, és enyhén dongás.

A sekély mellkas súlyos hiba, mely a munkabírás csökkenését eredményezheti. Esztétikailag is kifogásolható, mivel a kutyát aránytalanul hosszabb lábúnak mutatja.

Alsó keresztmetszeti vonal és has: A has alsó vonala a mellkas alsó vonalának folytatása. Hátrafelé kissé felhúzott.

4. Farok

Alacsonyan tűzött, az enyhén csapott far egyenes folytatása, határozottan lefelé irányul. A vége enyhén felfelé hajlik, de nem kunkorodik, kiegyenesítve a csánkig ér. Izgalmi - figyelő állapotban legfeljebb az ágyék szintjéig emelheti.

A kuvasz élénk vérmérsékletű fajta, ez tükröződik a farok tartásában és mozgásában is. Az un. „halott“ farok nem kívánatos.

A faroktartás megítélésénél legyünk körültekintőek. Domináns kanok idegen kanok vagy szukák társaságában az itt leírtaknál magasabban tartott farokkal figyelhetők meg. Ez nem hiba. Súlyos hiba azonban, ha ugyanez a faroktartás a kutya nyugalmi állapotában, külső ingerekben, szegény környezetben is jelentkezik.

5. Végtagok

Elülső rész:

Lapocka: Hosszú, dőlt, feszesen fűződik a mellkashoz, mozgékony.

Váll: A vállbubok a szügy síkjába esnek, feszesek, jól izmoltak. Hosszú, dőlt, feszesen fűződik a mellkashoz, mozgékony.

Felkar: Középhosszú, jól izmolt, a törzs hosszanti síkjával/tengelyével párhuzamos. A felkar a lapockával 90 fokos szöveget zár be.

Könyök: Száraz, szorosan a mellkashoz záródik. Az alá nem húzódik, de el sem tőle. A felkar az alkarral 120-130 fokos szöget alkot.

Alkar: Arányosan hosszú, egyenes, tömör, szikár izomzatú, mely a lábtő felé erős inakban folytatódik.

Elülső lábtőizület: Jól fejlett, feszes, száraz, inai acélosak.

Elülső lábközép: Arányosan rövid, szikár, az alkar és a lábközép által bezárt szög 165-170 fok.

Elülső mancsok: A mancsok kerek, vagy kissé oválisak, feszesek. Az ujjak rövidek, íveltek, magasak (középen nem érintik a talajt), rugalmasak, szorosan zártak. A talppárna és az ujjpárnák rugalmasak, feketék. A karmok kemények, erősek, feketék, vagy palaszürkék.

Elülső végtagok állása: Előlről nézve szabályos, ha a vállszöglet közepétől a talajra húzott merőleges vonalak egybeesnek a végtagok tengelyével és a mancsot a 3. 4. ujj között felezik. Oldalról szabályos, ha a könyökizület közepétől a talajra húzott merőleges a végtagok középvonalában halad a lábtőig.

Az elülső végtagok, mintegy oszlopszerűen támasztják alá a törzset, stabil, szabályos kellően széles állásban.

Hátulsó rész:

Comb: Hosszú, széles, tömeges izomzattal feszesen fűződik a medencéhez. A medence és a combcsont 90 fokos szöget alkot.

Térd: Terjedelmes, izmolt. A térdizületben a felcomb és alcomb csontjai 110-120 fokos szögben találkozik.

Alcomb: Hosszú, tömeges izomzata feszes inakban folytatódik a csánkig.

Hátulsó lábtő: Hosszú, széles, terjedelmes, száraz, inas. A csánkizület hajlása 130-140 fokos.

Hátulsó lábközép: Rövid, vékony, szikár. Oldalról, és hátulról nézve is merőleges.

Hátulsó mancsok: A mancsok oválisak, az ujjak rövidek, szorosan zártak, feszesek. A talppárna és az ujjpárna rugalmas, fekete. A karmok feketék, vagy palaszürkék.

Végtagok állása: Oldalról szabályos, ha a térdizület a csípőszöglet alatt, a mancs a csípőizület alatt helyezkedik el. Az ülőgumóról a sík talajra bocsátott merőleges érinti a sarok-gumót. Hátulról szabályos, ha az ülőgumó közepéről a talajra bocsátott merőleges a végtagok tengelyével halad, a végtagok párhuzamos lefutásúak és a talajon közepes távolságra helyezkednek el egymástól.

Gyakori hiba a karóállás, de nem kívánatos a kardállás sem.

A kuvasz ügető típusú pásztorkutya. Végtagszögelései is ezt mutatják. A végtagok legyenek kellően vastagsontúak, tömeges izomzattal borítottak, de ugyanakkor szikarak, szárazak.

6. Mozcás

Lépése hosszú, lassú. Ügetése gyakran oldalazó, vágója tértölelő, lendületes, kitartó. A könyök a testhez simul, oldalirányú kitérés nélkül. A mozgás könnyed, ruganyos.

Az oldalazó ügetés általában a rövid törzsű kuvaszokra jellemző. Kívánatos a szabályos egyenes vonalú mozgás. Jellemző jármódja a kitartó, lendületes ügetés, ugyanakkor rövid távú, gyakori irányváltást igénylő vágóban is bizonyított gyorsasága. Robbanékonyasága figyelemre méltó.

7. Bőr

Sok pigmentet tartalmaz, palaszürke, feszes. Az orrtükör, a szemhéjszél és az ajak fekete. A talppárna fekete, vagy palaszürke. Kívánatos a szájpaplás sötét színezete, de eltérhető mély pigmentű tarkázottság.

8. Szörzet

Szörzete közepesen durva, hullámos, kissé merev és nem nemezesedik. A durva felszőrök aljában finomabb pehelyszőrök vannak. A fejet, a füleket, az elülső végtagok elülső, és oldalsó felületét, a hátulsó végtagok comb alatti tájait és a mancsokat rövid, 1-2 cm hosszúságú, egyenes lefutású, sűrű szőr fedi. Ugyancsak rövid, és sima lefutású az elülső szabad végtag elülső és oldalsó felületének, valamint a hátulsó végtag comb alatti tájainak szörzete. A szabad végtagok hátulsó élén 5-8 cm hosszúságú szőrzászló van a csánkig. A nyakon szörnyakörv van, amely a szügyre lehúzódva mellsörényt alkot, ez különösen a kanokon kifejezett. A törzs, a comb és a felkar szörzete gazdagon hullámos, közepes hosszúságú (4-12 cm), sűrűn szőrtarajokat, forgókat alkot. A fark egész hosszában dús, hullámos szőrrel fedett, alsó felületének szörzete a leghosszabb (10-15 cm).

A kuvasz szörzete több irányba dől. Az egymásnak dőlő szőrök találkozása képezi a tarajokat, léceket. Az egymástól dőlők alkotják az árkokat. A forgók körben befelé, vagy kifelé irányuló jellegzetes szörképzdmények. Sűrű taraj képződik a nyak- és melltájékon, melyeket a kanokon, ha jól fejlettek mellsörénynek, illetve szörnyakörvnek nevezünk.

Kifejezett szőrléc húzódik a lapockán függőleges irányban. A lécek, árkok az összefüggő szörzetet nagyobb mezőkre tagolják. A mezőkben a szörzet lazán összeálló, tágan hullámos.

A kuvasz szörzete, kor és kondíciótól függően, továbbá egyedenként is mást és mást mutathat. Több szőrtípus is elfogadott, az enyhén hullámostól a göndörödőig. Nem lehet azonban egyenes lefutású, vagy erősen göndörödő. Fajtaidegen a nyílt szörzet is.

Nem mindegyik elfogadott szőrszerkezettel jár együtt a mellsörény és a szörnyakörv.

A szőrzet színe: Fehér, elefántcsont fehér megengedett. Idősebb korban, főleg télen enyhén sárgás árnyalat jelentkezhethet a háton, a füleken és az oldalakon. Kanokon gyakoribb a halvány sárgás, fakós szín megjelenése, mely állandósulhat is.

9. Méret

Marmagasság:

Kanok: 71-76 cm

Szukák: 66-70 cm

Súly: Kanok: 48-62 kg

Szukák: 37-50 kg

10. Hibák

Az előbb említett pontoktól való minden eltérés hibának tekintendő, amely értékelésének pontos arányban kell állnia az eltérés fokával.

11. Kizáró hibák

- Felálló fül
- Előreharapás, illetve 2 mm-t meghaladó hátraharapás
- Kifelé, vagy befelé forduló szemhéjszélek
- Orrtükri, ajakszéli vagy szemhéjszéli pigment hiány
- Fogak hiánya
- Kifejezetten erős stopvonal
- Gubancosodásra hajlamos, gyűrűs vagy egyenes, szálkás szőrzet
- Hosszú szőrrel fedett végtagok
- Nyugalmi állapotban is ágyéksíkja fölé emelt, és hátrakunkorodó fark
- Fentiekől eltérő szőrszín
- Rejtett, vagy egyheréjűség (cryptorchismus, monorchidia/monorchismus)

Utólagos megjegyzés:

A kanoknak két, teljes egészében a herezacskóban elhelyezkedő, jól tapintható fejlett herével kell rendelkezniük.

Tenyész cél

2. Tenyésztési cél, - módszerek és ajánlott tartási mód.

2.1. Tenyészcél.

Tenyésztési célok.

A Magyar Országgyűlés a 32/2004. (IV. 19.) OGY határozatával a védett őshonos, vagy veszélyeztetett, magas genetikai értéket képviselő magyar állatfajtákat, így a kuvaszt is Nemzeti Kincsé nyilvánította.

A kuvasz a magyar ember évszázados tenyésztő munkájának eredménye, múltunk és magyar történelmünk része. A fajta eredeti célja a pásztoremberek melletti haszonállatok, jószágok őrzése, védelme volt, azonban mára ezt a típusú munkavégzését már kevés helyen hasznosítják. Ma főként, családi házak, tanyák, gazdasági területek őrzésében teljesedik ki a munkája. Családi és sportkutyaként is megállja a helyét.

A Hunnia Kuvasz Egyesület célja, hogy a magyarországi állomány azonos elvek alapján történő, szabályozott, ellenőrizhető tenyésztés során született, a standardjához leginkább közelítő, egészséges, örökletes betegségektől mentes, fajtatiszta egyedekből tevődjön össze.

Használati érték, (stabil idegrendszer, wesen) Egészség, (jó fizikai adottság) Küllem.

A tenyésztői munkához nélkülözhetetlen, a pontos és reális célkitűzés, továbbá a tenyészállomány ismerete. (tenyésztésbe vont egyedek)

A tenyésztés során kiemelkedően fontos a használati érték és a genetikai diverzitás megőrzése, mind a hagyományos, in-situ tartásban mind a XXI. század ex-situ körülményeinek és in-situ alkalmazásban a megfelelő készségek fenntartása.

A fajta kialakulásakor jellemző in-situ tartás már csak kevés egyedet érint, ezért a nagyvadakkal érintett Nemzeti Parkokkal történő együttműködés, valamint a kuvaszt öröként alkalmazó hazai és külföldi állattartó gazdákkal, pásztorokkal folyamatos kapcsolattartás biztosítja.

A korunkban általánosan jellemző társállatként tartott kutyákra vonatkozó ex-situ megőrzés szabályait tenyésztési programunk részletesen tartalmazza.

Cél a fennálló aktuális problémák javítása, megoldása. A küllemben durva tenyésztésből kizáró hibák ritkán fordulnak elő. Viszont gyakrabban találkozhatunk mozgásbeli problémákkal. A mozgás problémájának az értékelése fontos, mivel a mozgás, - nehezen megítélhető küllemi hibákra is fényt deríthet – a kuvasz használhatóságát alapvetően befolyásolja. Csökkenő tendenciát mutat a szaporodó képesség, az alomban megszületett kölykök száma.

A tenyészszelemlén végzett „Alaptermészet Vizsgálaton” a többség viselkedése elfogadható. A kiváló ösztönös adottsággal rendelkező kuvaszok száma is egyre nő. A felméréseknél tapasztalt kedvező jelenség a kuvaszok érdeklődése, kíváncsisága az egyes feladatok iránt. A vizsgálaton megjelent kuvaszoknak az emberekkel szembeni bizalma, (mozgó embercsoport közti viselkedés, a csoport bezár a kuvasz körül találkozás idegen emberrel) példaértékű. Az egyes élethelyzeteket, képesek ösztönösen jól differenciálni, együttműködni a felvezetővel.

- Előforduló viselkedési forma, az őrző-védő feladatnál az érdektelenség a segéd iránt, a kutya inkább játszana a segéddel, mint hogy védekezne. (pl. éretlenség, kialakulatlan jellem)

- Korlátozott magabiztosság, bizonytalan viselkedés is megjelenik egy-egy egyednél.

Az e fajta viselkedés hátterében, többnyire, a helytelen tartási mód, (ingerszegény környezet) a korai szocializáció elmaradása, a foglalkozás hiánya áll, de a gazda kellő kinológiai, etológia alapismerete is szerepet játszhat.

A nem kívánatos viselkedés kijavítására szükséges a gyökeres szemléletváltás, a rendszeres felvilágosító munka. A tenyésztők, a kuvasztartók tovább képzésére még több gondot kell fordítani!

Ez irányban Egyesületünk részéről már idáig is történtek megfelelő lépések.

Az Egyesület helyzete stabil, munkájára a tagjai, illetve nem tagjai egyaránt számíthatnak.

Az egy évben született törzskönyvezett egyedek száma a 2014. év előtti, évek, 160-180 egyedszámról, 230-250 körüli egyedszámra felhozni, azonban ez még mindig igen alacsony.

Az Egyesület kiemelt célja, a születendő egyedszám további növelése, amely széleskörű összefogással érhető csak el. Fontos állomásai: a kuvasz népszerűsítése, a fajta iránti bizalom visszaszerzése, a tenyésztési kedv, a kedvező tenyésztési háttér megteremtése. Rendszeres tenyésztési konzultációk a tenyésztőkkel, a szakemberekkel.

A kívánatos adottságok megőrzése érdekében elsősorban a tenyészszelemlén kívánjuk ellenőrizni az állomány: viselkedésének, küllemének, egészségének alakulását.

A cél egyik eszköze a szelekció, amelynek lényege, hogy kizárjuk a tenyésztésből a nem kívánatos viselkedésű, egészségű, küllemű, egyedeket.

Feladataink:

a., Szelekció rendje:

A tenyészállatok kiválasztása többlépcsős szelekciós rendszerben történik.

- Első lépcső: pedigréanalízis, ősök információi, káros recesszív gének eliminálása

- Második lépcső: fenotípus, funkcionális típusbírálat, tenyészszemle, DNS mintagyűjtés

- Harmadik lépcső: egészségi szűrések
- Negyedik lépcső: funkcionalitás, idegrendszer, hasznosítási tulajdonságok értékelése,
- Ötödik lépcső: szaporodásbiológiai alkalmasság, apai és anyai értékmérők (fedező készség, szoptatási és kölyöknevelési készség)
- Hatodik lépcső: utódcsoportok értékelése- lehetőség szerint.

A fizikai adottságok vizsgálata

- A küllem bírálati szempontok szerinti felméréssel és esetenként a populáció egy részét bevonva a vizsgálatba mérésekkel, (reprezentatív felmérés 1. Számú melléklet) adatgyűjtéssel, végezzük, azokat rendszerezünk, feldolgozzuk, adatbázisban tároljuk.

A kondíció javítása megőrzése

- Edzési lehetőségek biztosítása, közös kirándulások, versenyek, erőpróbák.

Az egészséges állomány létrehozása, megőrzése

- Kötelező csípőízületi diszplázia szűrés mellett, a rendelkezésre álló állatorvosi szűrővizsgálatok szorgalmazása.

b., A szaporodó képesség fenntartása

- A pároztatás útján terjedő betegségek kiszűrése, megelőzése. Tenyésztők továbbképzése, e területen jártas szakemberek bevonásával. Ismeretterjesztés, előadások, szervezése. Tenyésztők tapasztalatainak továbbadása. Az esetleges problémák nyílt őszinte feltárása, közös átbeszélése, a megoldásra közös stratégia kidolgozása

A génállomány megőrzése

- Spermabank létrehozása.

DNS vizsgálat, mintavétel

Származás ellenőrzés, a fajta génkészletének felderítése, és fajtaazonosság megállapítása céljából történhet.

c., Állategészségügy

- Tagjaink részére előadások szervezése.

A kuvasz kívánatos magatartása érdekében a kuvasztartók és tenyésztők tájékoztatása

- A korai szocializáció fontosságáról, az állatvédelmi törvényhez igazodó kutyatartási kultúra elsajátításáról előadások, kiadványok. Az Alaptermészet Vizsgálat során észlelt pozitívumokról, előrelépésekről, tájékoztatás, bemutatni a kiváló minősítést elért egyedeket.

Az esetlegesen előforduló hibák felmérése, elemzése, a kijavításukhoz szükséges nevelési tanácsadás, a tulajdonos, a tenyésztő felé.

A kuvasz tartásához, neveléséhez nem szükséges különleges előírás, ennek ellenére mégsem ajánlható bárkinek, bármilyen körülmények közé. A fajtaért felelős gazda, megfelelő következetességgel, szakértelemmel, szabályok, korlátok bevezetésével, betartatásával, a megfelelő mozgás, változatos feladatok biztosításával, szeretettel, türelemmel, nevelje, a hozzá erősen kötődő kuvaszát. A kuvasz nem valóingerszegény, korlátozott tartási körülmények közé, megkötése tilos, kerülendő.

d., Az állomány növelése

- Feltétlenül szükséges, hogy ismert szakemberek a széles nyilvánosság előtt /televízió, rádió/ történő pl. kerekasztal beszélgetésben mutassák be a fajtát, beszéljenek őszintén, hitelesen a kuvaszról. Kiemelt feladat elosztani a kuvaszt sújtó negatív megítélést, véleményt. Fontos bemutatni a kuvasz sokoldalúságát a gyakorlatban is. Szükséges a kuvaszt népszerűsítő bemutatók, előadások tartása, programok szervezése.

Alkalmat lehetőséget adni a kuvasznak pl. reklámfilmekben történő szerepeltetéséhez.

A tenyésztés népszerűsítése, a tenyésztői kedv fellendítése, ehhez állami intézkedés is szükséges, pl. adómentesség bevezetése az eladott kölykök után.

Kezdő tenyésztők szakmai megsegítése. A magyarországi kuvasz állomány felmérése, megismerése. (Utóbbi a tenyészszemléken történik.)

2.2. Tenyésztés módszere: Fajtatiszta tenyésztés.

A fajtatiszta tenyésztési eljárások:

- a) Idegen párosítás Általános elv, hogy a párosítandó egyedek között a negyedik ősi sorig bezárólag rokonok ne forduljanak elő.
- b) Beltenyésztés

Rokontenyésztés

- A fajta veszélyeztetett jellege miatt - kevés egyedszám - előfordulhat, bár kerülendő, hogy a párosítandó egyedek között az első négy ősi sorban azonos egyedek forduljanak elő.
- A tenyésztésvezető előzetes engedélyét kell kérni, amennyiben a párosítandó apa és anyaállat második generációjában (nagyszülők) közös ős fordul elő!

Vonaltenyésztés

Különleges esetekben indokolt lehet egy kiváló apaállattal, anyaállattal érdemi rokonságba hozni egy kisebb populációt, különösen, ha valamilyen ritka tulajdonságot, allélokot kellene rögzíteni a fajtában.

Ebben az esetben elfogadható a vérvonaltenyésztés, de a genetikai diverzitás fenntartása érdekében inkább kerülni, mint keresni kell ezt a tenyésztési eljárást! Az ilyen párosítás tervezésekor a tenyésztésvezető előzetes engedélyét kell kérni!

Szoros rokontenyésztés

Apa-lánya, anya-fiú utódai és testvérek párosítása tilos!

Tenyész vonalak, családok, párosítási terv készítésének elvei.

A nagyhatású tenyész szukák képezik a családokat. Jelen állapotban az elmúlt három és fél évben 3 x kölykezett Fehér-Morcos Terka, 3 x Egedhegyi Cudar Ari, 3 x Őrségi Harangláb Hűség.

A fajtában meglévő nagyhatású tenyészkanokat tekinthetjük genealógiai vonalaknak ezek jelen állapot szerint az elmúlt két és fél évben: 7x fedező Megyeri Nomád Csibész, 6x fedező Edelénykerti Maros, 4x fedező Nomád Pásztor Ménrót, 4x fedező Györgyudvari-Merész Berci, 4x fedező Városszéli Bitang Cövek.

Ezen 3.5 éves időszak alatt 135 alomból 795 egyed született, átlagos alomszám 5.8, 115 szuka, és 79 kan vett részt a tenyésztésben.

c) Párosítási terv:

- *Génbanki állományok párosítási terve:*

Minden esetben egyedi párosítás. Típustulajdonságok, funkcionalitás és egészségi mutatóknak van kiemelt jelentősége. Elsődleges cél a genetikai variancia fenntartása, a küllemi szelekció során háttérbe szorult vonalak és családok preferenciája mellett.

- *Hobbyállományok párosítási terve:*

Minden esetben egyedi párosítás. A tenyésztő szakmai belátása szerint történik a tenyésztési program előírásai és a tenyésztői tanács iránymutatásai szerint. A tenyésztői tanács ajánlásaiban támaszkodik a génmegőrző intézményben végzett genetikai minták (nyálkahártya kaparék, vér, szaporítóanyag) elemzésére (külső és belső értékmérő tulajdonságok megléte, vagy hiánya, bizonyos genetikai terheltségek előfordulása) egyedi, illetve állomány szintű elemzésére.

2.3. A fajtára jellemző és a tenyésztésnél ajánlott tartási mód.

A kutya alapvetően társállat, igényli a folyamatos emberi törődést. Tartása, használata, állategészségügyi ellátása minden esetben a jó gazda gondossága elveinek érvényesítésével történik.

Tenyészkutyák tartása lakásban, házban, gazdasági épületben, nyitott vagy részben nyitott kennelben is lehetséges, de legjobban megfelel számára a tágas nagy udvarral rendelkező lakóház, illetve a tanyavilág. A kuvasz számára a fajta igényeit figyelembe véve kell a tartási körülményeket biztosítani.

A jó elhelyezés lehetővé teszi:

- A kutya öröklött tulajdonságainak optimális kifejlődését
- A kutya őrzási feladatainak megfelelő ellátását.
- A kutya jó közérzetének megtartását.
- A bensőséges kutya-gazda kapcsolat kialakulását és a rendszeres kapcsolattartást.
- A kutya jó egészségi állapotának kondíciójának megőrzését.

Javasolt a kutyával történő rendszeres, lehetőleg napi foglalkozás, és hogy minden kutya kellő mennyiségű időt töltsön el gazdája, illetve a család közelében.

A kölyöknevelő helyiség huzatmentes, higiénikus legyen. Szigorúan tilos a kutyákat megkötve, láncon, ketrecben, szállító boxban elhelyezni, kivéve indokolt esetben, akkor is csak korlátozott ideig, illetve addig, amíg adott helyzetben az indokolt.

A vonatkozó jogszabályok alapján a kuvasz nagytestű kutyafajtának minősül, ezért az alábbi tartási szabályokat kell alkalmazni.

A kutyák megfelelő elhelyezése:

- Egy kutya tartása esetén minimum 30 m²,
- Csoportos tartás esetén kutyánként legalább 15 m² terület szükséges,

- A kutyák rövid ideig (1-2 óra) 15 m² –nél kisebb területen is tarthatók,
- A kutyák állandóan kikötve nem tarthatók, ideiglenes kikötés esetén min. 5 méter hosszú lánc illetve futólánc szükséges.
- A kutyának minden esetben árnyékos, nyugalmas pihenő helyet kell biztosítani.

A kutyaház mely az időjárás viszontagságai ellen nyújt védelmet, legyen kellő nagyságú, kényelmes.

Optimális mérete:

- szélessége, 70- 80 centiméter, bejáratnál 35-40 centiméter.
- hossza 110- 130 centiméter
- magassága 100 centiméter, bejáratnál 70 centiméter
- kölykezőskor, az időjárástól védett száraz ellető helyiségről, ott ellető ládáról, majd a kölyköknek, tágas, könnyen tisztán tartható kifutóról kell gondoskodni.

2.4. A kölykök megfelelő fizikális, és mentális fejlődéséhez, valamint az emberhez való kívánatos kapcsolatuk kialakulásához szükséges környezet biztosítására vonatkozó előírások.

Fizikai fejlődés függ az öröklött genetikai anyagtól, a táplálástól, a tartástól.

A tenyésztő feladata, egyben kötelessége is, hogy minél jobb és egészségesebb (higiénia) környezetben igyekezzen felnevelni a kölyköket. Olyan körülményeket kell biztosítani, hogy a kölyköknek az öröklött tulajdonságaik kellőképpen kialakulhassanak.

Miután a kiskutyák alapvető tápláléka 5 - 6 hetes korukig az anyatej, gondoskodnia kell az anyakutya megfelelő mennyiségű, minőségi táplálásáról, a kölykök fizikális fejlődésének, gyarapodásának az érdekében.

A kölykök a 4. hét vége felé, a szopás mellett, már egyéb táplálékot is kell, hogy kapjanak, ennek érdekében a tenyésztőnek a kölykök korának megfelelő mennyiségű és minőségű, táplálék biztosításáról, gondoskodnia kell.

A kölykök 6 hetes korukban már alig szopnak, ennek következtében egyre inkább előtérbe kerül a tenyésztő által adott táplálék minősége, amely a növekedéshez és a fejlődéséhez, szükséges. (többoldalú táplálkozás. A hirtelen növekedés, a fejlődés, következtében a kölyök szervezete jelentős változáson megy keresztül)

Elválasztás után 3 hónapos korukig naponta ötször, majd négyszer, három hónap fölött napi háromszori etetés szükséges. A tenyésztőnek megfelelő mozgásteret kell biztosítani a kölykök számára. A chip behelyezéséről, a védőoltás időben történő adásáról az anyakutya (félidősen)

és a kölykök féregtelenítéséről a tenyésztőnek, majd később a kölyök gazdájának, kell gondoskodnia.

Mentális fejlődés

Tudósok bizonyítani tudták /Clarence Pfaffenbegerer kinológus, Scott és Fullner professzor) hogy a kölyök első 12 hétének az alakulása döntő hatással van, és egyben meghatározza, a kutya egész életét, viselkedését. Szerepe, hogy a kuvasz mennyire ismeri meg a környezetét, mit tapasztal, jót, avagy rosszat, sikerül e szocializálnia, milyen társas viszonyt tud kialakítani testvéreivel, milyen kapcsolata jön létre, gyerekhez, felnőtthöz.

A tenyésztőnek a kutya fizikális, és mentális fejlődésének, - a kutya jövője szempontjából – meghatározó nevelési teendői, feladatai vannak, komoly befolyással bírhat a kis kutyák jó, vagy rossz irányban történő alakulására, fizikális, és mentális értelemben is, így a felelőssége is nagy.

A kölyök születésétől a 21. napig.

Az első három hétben az anyakutya nyugalma kell biztosítani, a tenyésztőnek!

Az anyakutya szakszerű ellátása!

Az anyakutya szerepe kiemelkedő.

A kölykök rendszeres kézbevétele, ismerkedés a tenyésztővel szükséges, ezen felül 21. napig teljes nyugalmat kell biztosítani a kölyköknek.

A kölyök 21. napjától beindul a testi szellemi fejlődés.

- hangra reagál,

- a tudatos agyműködés beindul, (folyamatosan fejlődik a 7. – 8. hétben kialakulnak lehet tekinteni)

- a kölyök már nem kúszik, többet mozog, szaladgál,

- a kölyköket egyenként naponta többször vegye fel a tenyésztő, simogassa, játsszon vele.

A kölyök 29. napjától, a 49. napig:

- a kölyök figyelme érdeklődése, a környező világ felé fokozódik,

- már tanulni is képesek (!)

- minden élmény rögződik, pozitív, negatív,

- okvetlen foglalkozást igényelnek, szocializálódás az alom testvérekkel,

- felnőtt emberekkel, barátkozás,

- gyerekekkel kapcsolat, barátkozás,
- a kölykök maguk is már kezdeményeznek játékot.

A tenyésztőnek ebben az un. kritikus életszakaszban számos felelősségteljes feladata van, a kölykökkel feltétlenül foglalkozzon! Nevelni, tanítani, de csakis játékos formában.

A kölyök 50. napjától a 84. napig:

A nyolcadik héttől (optimális) viszik az új gazdák el a kölyköket.

- stressz hatás a kölyök számára,
- anyjától, testvéreitől elszakad,
- az újgazda, hidalja át a nehézségeket,
- a kutya szocializálódási igényeinek a biztosítása,
- kapcsolatépítés,
- aktív foglalkozás, - külön - külön is.
- az almon belüli szocializálódás fontos az egészséges fejlődéshez.

A kölyök 85. napjától a 112. napig:

A kölyök ebben az életszakaszban már a saját útjukat keresik, vezető szerepkörre való törekvés.

- egyedi foglalkozás, szükségessége,
- a kölyök 8. de legalább a 12. hét végére feltétlenül új, gazdához kerüljenek,
- aktív barátkozás emberekkel, gyerekekkel,
- az esetleges szocializálódási hiányokat pótolni kell,
- egyszerű, játékos tanulási műveletek alkalmazása.

A tenyésztő odafigyelésén, szakszerű munka végzésén múlik, hogy a jó adottsággal született kuvasz természetét megőrizze, esetleg tovább fejlessze.

A legfontosabb alaptermészeti tulajdonságok pozitív irányú befolyásolására, igen rövid idő áll rendelkezésre.

A tenyésztőnek erre a fontos tényre kötelessége odafigyelni.

A legjobb öröklött tulajdonságok, is elhalványulnak, ha nem használja ki a tenyésztő a rendelkezésre álló lehetőséget.

2.5 A tenyésztők kötelesek idős, beteg vagy a tenyésztésben más okból részt nem vevő kutyáik, tartásáról, gondozásáról és egészségügyi ellátásáról megfelelően gondoskodni.

Minősítések

3. Minősítési rendszer.

3.1. Minősítési rendszerrel figyelembe vett szempontok

- Tenyészszemle eredmény Küllem + Alaptermészet Vizsgálat alapján: Kiválóan megfelelt. Megfelelt. Nem felelt meg.

- Csípőízületi diszpláziaszűrés=HD /Részleteket lásd. 4.11. pontban./

A HKE Magyarországon szakmailag arra alkalmas szakállatorvos, vagy szakállatorvosokból álló szervezet által kiadott TANUSÍTVÁNYT fogadja el, illetve import kuvasz, esetén az adott országban elfogadott szervezet minősítését.

Arra alkalmas szakállatorvosnak, vagy szakállatorvosokból álló szervezetnek minősül az az állatorvos, vagy állatorvosokból álló grémium, amely rendelkezik megfelelő szakmai tapasztalattal és felszereltséggel a feladat elvégzéséhez, illetve legalább egy tenyésztőszervezet igénybe veszi annak szolgáltatását szakmai munkájához. Az alkalmas szakállatorvos, vagy szakállatorvosokból álló szervezet vállalja a bírálati eredmények hitelesítését, lekövethető nyilvántartását.

A vizsgálatok elvégzésére jogosultak listája megnevezéssel, elérhetőséggel, a szervezetünk honlapján egy mindenki számára szabadon hozzáférhető adatbázisban kerül feltüntetésre.

A szűrés eredménye lehet: A-B-C-D-E

A = Mentés; B = Átmeneti; C = Enyhe; D = Közepes; E = Súlyos.

A-B-C, minősítés esetén a tenyésztésbe vétel ajánlott.

„Közepes” (D) csípőízületi diszpláziaszűrés vizsgálati eredmény birtokában a kutya egész életére vonatkozóan kanok esetében legfeljebb két, szukák esetében legfeljebb három alom javasolt indokolt esetben, a Tenyésztési Bizottság felügyeletével, kizárólag „A” „B” vizsgálati eredményű szukával/kannal történt párosítással.

Súlyos (E) csípőízületi diszpláziaszűrés vizsgálati eredményű kutya tenyészosztályba nem sorolható, tenyésztésbe nem engedélyezett.

- Utódellenőrzés eredménye: Kanok és szukák esetében almonként minimum 1 utód (de lehetőleg minél több) eredményének bemutatása szükséges. Az ellenőrzés választ próbál adni

arra a kérdésre is, hogy érdemes-e egy bizonyos párosítást megismételni. Az utódellenőrzés a 3.2. fejezet szerinti osztályba sorolás szerint történik.

3.2. Minősített Tenyészegyed. Osztályba sorolása.

A fenti szempontok alapján három osztályba sorolhatók a tenyészegydek:

Minősített Tenyészegyed III. Osztályba sorolva.

Minősített Tenyészegyed II. Osztályba sorolva.

Minősített Tenyészegyed I. Osztályba sorolva.

Mindhárom osztály esetében előfeltétel az Egyesület által rendezett tenyészszemlén a TENYÉSZTHETŐ cím elérése, valamint a csípőízületi diszplázia szűrés eredmény, hitelt érdemlő igazolása.

3.2.1. Minősített Tenyészegyed besorolásának követelményei. III. Osztályba sorolva.

A tenyészszemlén, a Küllemi bírálaton, valamint az Alaptermészet Vizsgálaton elért legalább „Megfelelt” tenyészthető besorolás.

- Csípőízületi diszplázia szűrés eredmény, amely legalább: A-B-C-D eredményű.
- DNS vizsgálat céljából vett vérmintavétel igazolásához - a NÉBIH által kibocsájtott - „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolata.

3.2.2. Minősített Tenyészegyed besorolásának követelményei. II. Osztályba sorolva.

- A tenyészszemlén a Küllembírálaton, vagy az Alaptermészet Vizsgálaton, elért „Kiválóan megfelelt” eredmény.
- Csípőízületi diszpláziaszűrés eredmény, amely legalább: A-B-C eredményű.
- Utód ellenőrzés: Kanok és szukák esetében is minimum 1 utód eredményének bemutatása szükséges, mely utód a III. Osztályú Tenyészegyed minősítést megszerezte.

3.2.3. Minősített Tenyészegyed besorolásának követelményei. I Osztályba sorolva.

- A tenyészszemlén a Küllembírálaton, valamint az Alaptermészet Vizsgálaton, „Kiválóan megfelelt” eredmény.
- Csípőízületi diszplázia szűrés, eredmény, amely legalább: A-B eredményű.
- Utód ellenőrzés: Kanok és szukák esetében is minimum 2 utód eredményének bemutatása szükséges, mely utód a III. osztályú tenyészegyed minősítést megszerezte.

3.3. A minősítési rendszer adminisztrációja

Lebonyolítási rend: „Osztályba sorolás kérelem” kitöltése csatoltan, a tenyészszemle bírálati lapok, + a csípőízületi diszpláziaszűrés bírálati eredmény másolatának beküldése, az Egyesület székhelyére, melyeket az iroda nyilvántartásba vesz, csatolja a törzskönyvi adatokhoz.

Az „Osztályba sorolási kérelem” beérkezését követően az HKE igazolást, oklevelet ad.

Minősített Tenyészegyed III. Osztályba sorolva.

Minősített Tenyészegyed II. Osztályba sorolva.

Minősített Tenyészegyed I. Osztályba sorolva.

A „Minősített Tenyészegyed” címet elért kuvasz az Egyesület honlapján feltüntetésre kerül.

Nukleusz állomány kijelölésének elvei:

A nukleusz állomány a fajta legnagyobb genetikai értéket képviselő populáció hányada.

Erőteljes szelekciós nyomás és célzott egyedi párosítás mellett hatékonyan képes szolgálni a fajta genetikai előrehaladását és a genetikai diverzitás fenntartását. A nukleusz állomány a tenyésztők tulajdonában lévő kutyák közül kerül kijelölése a többlépcsős szelekciós rendszerben (1-6. illetve lehetőség szerint.) A tenyésztők önkéntes vállalása alapján.

Nukleusz állomány a génbanki és a génbanki állományon kívüli populációból is kijelölhető.

A génbanki nukleusz állomány külföldre nem értékesíthető.

A nukleusz állományba sorolt szukák párosítása fokozott gondossággal történik. Ebben az esetben fokozottan támaszkodnak a génmegőrző intézménybe folyó genetikai vizsgálatokra, elemzésekre. megszületett kölykök szelekciója mellett, azok tenyésztési célú hasznosítására kell törekedni.

A magyar ebfajták törzskönyvezendő egyedeinek származását, a megfelelő feltételek teljesülése esetén, a tenyésztési hatóság által meghatározottak szerint DNS alapú származásellenőrzéssel kell igazolni. Hiteles származás ellenőrzést csak ISAG (International Society of Animal Genetics) akkreditációval rendelkező laboratórium végezhet.

In vitro génmegőrzés feltételei, szabályai:

Szaporító anyag és genetikai minta megőrzése (génbank) laboratóriumi körülmények között a nemzetközi előírásoknak megfelelő protokoll szerint.

A nukleusz állományok in vitro génmegőrzése állami génbankban történik.

Apaállat használat szabályai:

A tenyésztő szervezet populációs szinten a fajta genetikai diverzitásának fenntartása érdekében az Effektív Populációméret (N_e) emelésére és a beltenyésztettség csökkentésére törekszik.

A kritikus méretű populációknál a genetikai variancia, indokolt szelekciós nyomás mellett, apai ágon a genealógiai vonalak, anyai ágon a családok körének bővítésével valósítható meg.

A következő generáció megtervezése során a tenyésztő szervezet a lehető legnagyobb számú tenyészkan állomány aktív alkalmazására törekszik.

A tenyészkanok kijelölése a többlépcsős szelekciós rendszerben történik.

A nukleusz állományba sorolt tenyészkanok a fajta legértékesebb tenyészállatai.

Tenyésztésre csak minősített apaállat használható.

Kerülendő egy-egy tenyészkan túlzott favorizálása.

A génbanki és a sporttenyésztői állomány egyaránt nyitottnak tekintendő, egymás között átjárható.

A termékenyítés történhet:

- természetes (preferált);
- mesterséges úton.

Egy kan után évente törzskönyvezhető almok maximális száma hat.

DNS alapú származás ellenőrzés rendje

A magyar ebfajták törzskönyvezendő egyedeinek származását a megfelelő feltételek esetén, a tenyésztési hatóság által meghatározottak szerint DNS alapú származásellenőrzéssel kell igazolni. Hiteles származás ellenőrzést csak ISAG International Society of Animal Genetics akkreditációval rendelkező laboratórium végezhet.

A származásellenőrzés a kutya apjának (kan), anyjának (szuka) és az utód DNS profiljának összehasonlítását jelenti. Az egyed DNS profilja az élete során nem változik, így a tenyészállatok esetében egy vizsgálat szükséges, ez az eredmény a később vizsgálandó utódokhoz is megfelelő.

A szülőktől alvadásban gátolt vérmintát kell gyűjteni /3-5ml/ és eljuttatni az akkreditált laborba:

NÉBIH Állattenyésztési Igazgatóság, Genetikai Laboratórium, Budapest.

A vérmintákat állatorvos veszi és ő is állítja ki a hivatalos minta kísérőt, amelyet aláírásával és bélyegző lenyomatával hitelesít. A mintakísérőt az eb tulajdonosa is aláírja, a mintákat az állatorvos, vagy az eb tulajdonosa eljuttatja a NÉBIH laborba. Szülőktől elég életükben egyszer vérmintát gyűjteni származás ellenőrzés céljából, ezt a labor megőrzi. (kivéve, ha az adott labor ismételt mintát kér)

A vérmintákat célszerű állatvédelmi, illetve praktikussági okokból a csípőízületi diszplázia szűrés alkalmából levenni. Ezért 2018. január elsejétől a minősítés feltétele a DNS alapú származás ellenőrzésre leadott vérminta hivatalos igazolása. ("Vizsgálatkérő Lap" fénymásolata, lásd a mellékletek között.)

A DNS vizsgálat elvégzéséhez a laboratórium alvadásában gátolt vért (EDTA, Heparin), vagy kölyökkutya esetén vérrel átitatott tampont, vagy szájnyalka kaparékot kér. A mintavétel időpontját célszerű a kölykök egyedi azonosításával egybe kötni, ezért a mikrochip beültetésekkor az állatorvossal elvégeztetni. Szükség esetén a mintavételt a chippezést követően a Fajtagondozó Egyesület Elnöksége által kijelölt tenyésztési felügyelő is elvégezheti. A tenyésztési felügyelő saját kutyáitól DNS mintát nem vehet.

A mintavevő egységet (tampon, cső, mintakísérő, stb.) a vizsgáló labor a NÉBIH Állattenyésztési Igazgatósága biztosítja, illetve az Egyesület továbbítja a tenyésztő részére a 14. napos alombejelentést követően. A mintavétel után a mintakísérő „Vizsgálatkérő Lapot” (mellékleteknél) a mintavevő (állatorvos, tenyésztési felügyelő) és az alom tulajdonosa is aláírja, majd a NÉBIH laborba továbbítja.

Tudományos kutatás célra, - önkéntes jelleggel - alvadásban gátolt vérmintát lehet gyűjteni -/ 3-5 ml/ és eljuttatni: Gödöllő HáGK laborba. A mintavétel után a Mintakísérő Lapot, (Melléklet: Jegyzőkönyv DNS alapú tudományos célú vérmintából történő vizsgálathoz) a mintavevő állatorvos, az alom tulajdonosa aláírja, majd Gödöllő HGK laborba továbbítja.

A fajta génkészleteinek felderítése, hasznosítása:

A fajta génkészleteinek felderítése a DNS vizsgálatokra épül.

A fajtaazonossági és származásellenőrzési vizsgálatok mellett a génbanki megőrzés lehetővé teszi a fajta genetikai adatbázisának kialakítását és az adatok tudományos elemzését. Ezek alapján mérhetőek a populáció dinamikai változásai és becsülhető a genetikai távolság.

Mivel az elmúlt évtizedben valamennyi magyar ebfajta esetében érzékelhetően megnőtt a származási lappal nem rendelkező ugyanakkor fajtatiszta és esetenként rendkívül típusos egyedek száma, a génmentés elkerülhetetlenné vált. A kuvasz fajtánál ennek adminisztrációs feltételeit, a tenyészszemlén megszerezhető „nyitott” regisztrációs lap lehetősége biztosítja.

Ezen egyedek tenyésztésbe vonását DNS alapú fajtaazonossági és származásellenőrzési vizsgálatok tükrében kivételesen egy alomra a tenyésztésvezető engedélyezheti, az eredményes tenyészszemlét és Csípőizületi diszplázia szűrést követően.

4. Tenyésztésbe vétel

4. A tenyésztésbe vétel általános szabályai

A szabályzat kiterjed azon személyre, aki a tenyésztési tevékenységét Magyarországon végzi, függetlenül tagsági viszonyától, amennyiben a tenyésztés során a kutya számára az elismert tenyésztő szervezet által kiadott származási lapot igényel.

A kuvasznak, mint magyar ebfajtának törzskönyvezendő egyedei származását, DNS alapú származás ellenőrzéssel kell igazolni, melynek koordinálását egyesületünk végzi.

4.1. Tenyésztésbe vétel feltételei

4.1.1. Csak egészséges egyedekkel, az állatvédelmi törvény követelményeinek, a Tenyésztési Program betartásával szabad kutyát tenyészteni. Tenyészerek és a kölykök részére megfelelő körülményeket kell biztosítani. Ehhez feltétlenül szükséges a szakszerű, gondoskodás ellátás, a higiénia betartása, az emberi odafigyelés. A kutya faj természetéből fakadóan alapvetően fontos követelmény a tartás szempontjából, az ember tartós közelsége, mind az állandóan lakott ingatlanon, mind a rendszeresen naponta látogatott ingatlanon. (pl. eredeti környezetben is)

Tenyésztésbe csak olyan egyedek állíthatók, melyek:

- egyedileg azonosíthatóak (Chip, DNS)
- az előírásoknak megfelelő származási lappal rendelkeznek, és minősített tenyészegyed besorolást kaptak,
- amennyiben a szülőpár bármelyik tagja nem rendelkezik tenyésztési minősítéssel, szuka esetén a kölykezt követő lehető legközelebbi alkalommal kell tenyészszemlén megszerezni az utólagos tenyésztési engedélyt, kanoknál a legközelebbi tenyészszemlén, az utódoknak addig csak regisztrációs lap adható ki,
- a minősített (III.-II.-I. Osztályú, ld. megfelelő mellékletet) tenyészegyed esetén a minősítési rendszerben foglaltak szerinti osztályba sorolási eredményeket igazolni kell.

- amennyiben egy regisztrációs lappal rendelkező kutya megfelel a 3. fejezetben felsorolt minősítési szempontoknak, megkaphatja a végleges származási lapot.

Importált tenyészállatra vonatkozó előírások:

- A hatályos jogszabályok alapján, „A tenyészállat behozatalához a tenyésztési hatóság engedélye szükséges.”

- Nemzetközileg elismert származási lappal kell, hogy rendelkezzenek.

- Importált kutyákat a származási ország, vagy az Egyesület által kiadott „tenyészhető” minősítés és /A, B, C jelű/ Csípőizületi diszplázia szűrés birtokában lehet tenyésztésbe állítani hazai tenyésztésben.

- Azon kutyák, melyeknek valamelyik szülőjétől az Egyesület a tenyésztési engedélyét megtagadta, és ezért külföldön lettek tenyésztésbe állítva, Magyarországon nem tenyészthetők, utódaik nem törzskönyvezhetők, származási lapot nem kaphatnak.

A vemhesen importált szukákat a kölykezést követő lehetőség szerint leghamarabb kell tenyészszemlén bemutatni, megszerezni az utólagos tenyésztési engedélyt, a kölykök származási lapjának kiadása addig felfüggesztésre kerül. Az alombejelentőhöz csatolni kell az eredeti fedeztetési igazolást, másképp a kölykök nem vehetők törzskönyvi nyilvántartásba.

Külföldi fedeztetésnél az adott ország szabályai az irányadók.

Abban az esetben, ha a termékenyítés mélyhűtött spermával történik az ebek törzskönyvezéséhez a spermabank, vagy állatorvos hivatalos igazolása szükséges!

4.2. A tenyésztésbe vétel alsó korhatára és a tenyésztésben tartás felső korhatára

Szuka kutyát legkorábban 18 hónapos kortól lehet tenyésztésbe állítani.

Kanok esetében a korhatár 15 hónap.

A tenyésztésbe vonás felső korhatára szukáknál a fedeztetéskor betöltött 8 év, kanoknál nincs felső korhatár.

Kivételes esetben, amennyiben a szülőpár bármelyike a fedeztetéskor nem éri el, vagy meghaladja a megadott korhatárt, a tenyésztésvezető engedélye szükséges a tenyésznyilvántartásba történő bejegyzéshez.

Tenyészszemle alsó korhatára 15 hónap.

4.3. Két kölykezés közötti idő

Egy szuka után két naptári évenként csak három alom törzskönyvezhető függetlenül az alomban felnevelt kölykök számától.

4.4. Almonként nyilvántartásba vehető utódok száma:

Az Egyesület minden egészséges, életképes kiskutyát nyilvántartásba vesz.

4.5. Fedeztetés feltételei

Elsőfokú rokonok közötti párosítás nem engedélyezett.

Ilyen párosztatás: apa és leánya, anya és fia, testvérek egymással.

Minden párosztatás után a kan tulajdonosa a Fedeztetési Igazolás (Ld. mellékletek) kitöltésével igazolja a fedezés tényét. A Fedezési Igazolás egyik példányát a szuka tulajdonosa a kan származási lapjának másolatával (mindkét oldalról) együtt az alombejelentő mellékleteként nyújtja be.

Egy szukát egy tüzelési ciklus alatt csak egy kannel szabad párosztatni.

Az átmenetileg az országban tartózkodó fedező kanok esetében a származási lapján szereplő törzskönyvi és chip számot kell elfogadni.

A fedező kantól a fedezés után, de élteben legalább egyszer vérmintát kell venni DNS alapú származás ellenőrzés céljából. Külföldön történt fedezés esetén is kötelező a kantól mintavétel, amennyiben nem rendelkezik DNS kártyával.

4.6. Alombejelentés

Az alombejelentés menete:

- A tenyésztőnek a megszületett almot a Hunnia Kuvasz Egyesület székhelyére kell bejelenteni, elektronikus, vagy postai úton, a születéstől számított 14 napon belül! „Alombejelentő a 14. napig.” A vonatkozó melléklettel együtt küldeni kell: Mindkét szülő származási lapjának két oldali másolatát, valamint a fedeztetési igazolást. /Idő túllépés esetén, megemelt díjazás./
- HKE postai úton megküldi a tenyésztő részére a NÉBIH által biztosított mintavételi csomagot.
- Az alom bejelentése után, a született kölyköket az állatorvos útján mikrochippel kell megjelölni - Igazolás a transzponder behelyezéséről /5. Számú melléklet /- és a Magyar Állatorvosi Kamara által vezetett kisállat nyilvántartó rendszerben regisztrálni kell.

- A chipeléssel egy időben az állatorvos minden kölyöktől szájnyalkahártya kaparékot vesz, (a biztos mintavétel érdekében vérrel átitatott tampont) DNS vizsgálat céljából és az adott mintát a megfelelő chip számmal megjelöli, a "Vizsgálatkérő Lapot" (Ld. mellékletek) kitölti és aláírja.

- Első ellés esetén, ha ez még nem történt meg az állatorvos az anya kutyától vérmintát vesz DNS származás ellenőrzés céljából. A mintavétel igazolására is alkalmas „Vizsgálatkérő Lapot” (Ld. mellékletek) minden esetben kitölti és aláírásával igazolja. A mintákat a kísérlappal az akkreditált NÉBIH laborba továbbítja.

- Amennyiben az apa kutyánál korábban még nem történt meg a vérvétel, ez alkalommal, pótolni kell.

- Az alom törzskönyvezésére irányuló kérelmet annak születésétől számított legkésőbb 4 hónapon belül kell elindítani, a tenyésztési program által előírt mellékletek benyújtásával a Hunnia Kuvasz Egyesület részére. /Idő túllépés esetén, megemelt díjazás./

KIVÉVE: Bármely életkorban kiváltható a származási lap, de csak abban az esetben, ha az alombejelentést az HKE székhelyére („Alombejelentő jegy” + az előírt mellékletek) az előírásoknak megfelelően rendben, és időben elküldte a tenyésztő, azonban származási lapot akkor nem kért azonnal az adott kölyökre/kölykökre. Ez esetben a származási lap utólagos kiváltását is csak az adott kutya tenyésztője kérheti.

A hiánytalanul kitöltött „Alombejelentő jegyet” (Ld. mellékletek) a tenyésztő saját kezű aláírásával hitelesítve, kell eljuttatnia az HKE székhelyére, továbbá a következő mellékleteket:

- a szuka és a kan tenyészengedélyét, „Tenyészszemle Jegyzőkönyvben” a Tenyészthető minősítés igazolása vagy a Minősített Tenyészegyed Osztályba sorolás igazolása.

- szülők csípő ízületi diszplázia szűréseiről készült igazolás ([Elfogadott bírálati fórumok lisátért ld. 4.11.](#))

- a szuka, és a kan származási lapjának mindkét oldali másolatát.

- a szuka és a kan DNS vizsgálat céljából történt mintavételéről igazolásként a „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolata.

- az esetleges kiállítási eredmények és a szűrővizsgálatok, munkavizsgák másolatát.

- fedeztetési igazolást.

- az állatorvos igazolását a kölykök chippel való megjelöléséről.

- a kölyöktől vett DNS mintavételről igazolásként a „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolata. Amennyiben a származási lapon hitelesítve rögzítésre került a teljesítményvizsgálat

(tenyészedény) és az egészségügyi szűrés eredménye, ezeket nem szükséges az alombejelentőhöz mellékelni.

4.7. Kennelnevek, kennelnév védelem

A kennel név a kutya „családneve”, tenyészetének neve. Minden kennel névnek írott és kiejtett formában különböznie kell már védett kennel nevektől. Ezt a tenyésztők a tenyészetek megkülönböztetésére kapják, és az összes, a tenyészethez tartozó egyed, illetve fajtát, ezzel a tenyészet-névvel kell törzskönyveztetni. A kennel név nem átruházható. Kivéve öröklés és a családtagok közötti átruházást.

A kennel nevet nem lehet megváltoztatni, illetve újabbat kiváltani. Ugyanazt a kennel nevet a tenyésztő halála után, az utolsó alomtól számított 10 év elteltével lehet ismételtten engedélyezni. Az importált egyedek nevét a saját kennel névhez csatolni szigorúan tilos. A kennel nevek szigorúan személyesek. Ugyanúgy tilos egy kutya keresztnéve után más kennel nevét csatolni.

A kennel nevet a „Kennelnév kérelem” formanyomtatványon kell a mindenkor erre felhatalmazott szervezettől igényelni. A kennel név igénylésekor 3 variációt kell megadni.

A kennel létesítmény helységválttatása esetén a tenyésztőnek közölnie kell az új címet a Hunnia Kuvasz Egyesülettel. Egy személy, egy kennelében egy naptári évben legfeljebb kilenc alom regisztrálható.

Olyan tenyész-szukák esetében, amelyek több személy tulajdonában vannak, azoknak szerződéses szabályozást kell felmutatniuk a kennelnévről és a tulajdonjogról.

Kennel első megtekintését a tenyésztési felügyelő végzi.

Kennel vagy részpopuláció megszüntetése esetén követendő szabályok:

Amennyiben a tenyésztő úgy dönt, hogy tenyészetét részben vagy teljes egészében megszünteti, szándékát időpont megjelöléssel írásban jeleznie kell az elismert tenyésztő szervezet részére.

Természetes személy, mint tenyésztő elhalálozása esetén, amennyiben szükséges, a tenyésztő szervezet tagjai a fajtamentő szervezetekkel együttműködve igyekeznek gondoskodni az állatok elhelyezéséről.

Nukleusz állományban a minősített aktív korú tenyészállatok külföldre nem értékesíthetők. Azok elhelyezését és további hasznosítását az ország határain belül a tenyésztő szervezet a tagjai körében igyekszik megoldani.

A nukleusz állományon kívüli populáció hányad biztonságos elhelyezésére is törekedni kell.

4.8. Életteljesítmény

Az életteljesítmény kontrolljának célja a populáció minőségének nyomon követése, szinten tartása, illetve javítása. Mérésével megakadályozható a populáció minőség romlása.

A tenyész szukák életében 7 alom engedélyezett, kanoknál évente maximum 5 eredményes fedezés.

A számok túllépésére a Tenyésztési Bizottság adhat engedélyt, különösen indokolt esetben, kérvény alapján.

4.9. Több tulajdonos

Ha a tenyészutya több személy tulajdonában vannak, akkor erről a tulajdonosok között írásos szerződést kell kötni, amelyből az egyes tulajdonosok jogai és kötelességei világosan kitűnnek.

Olyan tenyész-szukák esetében, amelyek több személy tulajdonában vannak és tulajdonosai különböző országokhoz tartoznak szerződéses szabályozást kell felmutatniuk a kennek névről és a tulajdonjogról.

4.10. Alomellenőrzés és származás ellenőrzés

Alomellenőrzés, származás ellenőrzés. Kennel Kontroll

Az agrárminiszter a fajtatizta ebek tenyésztési szabályairól szóló rendelete 45/2019 (IX.24.), illetve a 188/2019 (VII.30.) Kormány rendelet értelmében az HKE Tenyésztési programja tartalmazza, előírja, az alomellenőrzés, származás ellenőrzés módját, dokumentálásának a rendjét. Az alomellenőrzést a HKE szűrőpróbaszerűen végzi!

1.) Az alom-kennek ellenőrzés célja.

Kiemelt feladat a kezdő, az első almos tenyésztőknek szakmai segítség nyújtása, iránymutatás, gyakorlati és elméleti síkon. Megismerni a tenyésztők munkáját. A kiváló tenyésztők példaként állítása.

HKE Tenyésztési program előírásainak, valamint az állattartással kapcsolatos szabályok betartására figyelmeztetni, rábírti azokat, akik nem az előírásnak megfelelő módon végzik a tenyésztést, az állattartást.

2.) Az alomellenőrzést, a származás ellenőrzést, a Kennel Kontrollt, a Tenyésztési Bizottság, által javasolt személyek, a tenyésztési felügyelők végzik.

A tenyésztési felügyelő kinevezését az elnök és a tenyésztésvezető hagyja jóvá. Kinevezése visszavonásig érvényes. A mindenkori Egyesület elnöke kéri fel a tenyésztési felügyelőt az alomellenőrzésre.

3.) A Tenyésztési Felügyelő (alomellenőr) feladata, tevékenységi köre.

Az alomellenőrzést, az „Alombejelentő a 14. napig,” dokumentumnak a HKE székhelyére történő beérkezése után, a kölyök nyolc hetes koráig kell elvégezni.

A Tenyésztési Felügyelő a Tenyésztő felé bejelentést tesz az alom-kennel ellenőrzést illetően. Egyeztetnek a látogatás pontos időpontjáról, (év, hó, nap, óra) amelyet a jegyzőkönyvben is rögzít.

A tenyésztési felügyelő az ellenőrzés által tapasztaltakat a HKE Tenyésztési Bizottsága által előírt három oldalas, - A-B-C -, „Alomellenőrzés-Kennel ellenőrzés, Jegyzőkönyvben” rögzíti. Az „Alomellenőrzés-Kennel ellenőrzés, Jegyzőkönyve” négy példányban kerül kitöltésre. / 1példány a tenyésztőé, 1 a tenyésztési felügyelőé, 1 a székhelyen kerül iktatásra, 1 a tenyésztési vezetőé/

A Tenyésztési Felügyelőnek a kitöltött „Alomellenőrzési jegyzőkönyv” egy példányát, 72 órán belül meg kell küldenie az Egyesület székhelyére.

A Tenyésztési Felügyelő munkája során ellenőrzi az alom állapotát, a tartási körülményeket, a kölykök az adott korra jellemző testsúlyát, a kölykök fajtajellegét, fejlettségét, szakmai követelmények betartását, az oltási igazolványt, az anya és a kölykök chip számát, az állatorvos által igazolt DNS mintavételről készült „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolatát a tenyésztőnek átadott chip szám vonalkódjának alapján. Szükség esetén DNS mintát vesz a kölyköktől.

Amennyiben a Tenyésztési Felügyelő a tenyésztéssel, a tenyésztési program betartásával, a tartással: táplálás, higiénia, arra az időszakra esedékes kötelező oltás, féregtelenítés ellenőrzése, megfelelő környezet az anyának és a kölyköknek, az ápolással, a felneveléssel, az adatközléssel kapcsolatos hiányosságot tapasztal, amellett, hogy írásban is rögzíti, az "Alomellenőrzési jegyzőkönyvben," igyekszik azokról megfelelő körültekintéssel tájékoztatni a tenyésztőt, tanácsával segítséget nyújtani.

Amennyiben olyan hiányosságok merülnek fel, amelynek orvoslása hosszabb időt venne igénybe, például: megfelelő ellető helyiség kialakítása, tartás, tenyésztési hiányosságok, ideális környezet az anya és a kölykei nyugalmanak az érdekében, azonosítási problémák, stb. A Tenyésztési Felügyelő ez esetben teljesítési határidőt tűz ki. (Legfeljebb 15 nap) Egy későbbi időpontban a teljesítési határidő lejártá után megismétli a látogatást, amennyiben nem történt változás, rögzíti a tény a jegyzőkönyvében.

Ebben az esetben a Tenyésztő tenyésztési tilalom alá eshet, addig, amíg nem jelzi a Székhely felé igazoltan, hogy a feltárt hiányosságot, hibát kijavította.

Amennyiben a Tenyésztő az intézkedés, - az ideiglenes tenyésztési tilalom - ellenére sem változtatott, nem törekedett a jegyzőkönyvben feltüntetett hibák javítására, ez esetben a tenyésztésből történő végleges kizárásra is sor kerülhet, az eset súlyosságát figyelembe véve.

Ha a Tenyésztési Felügyelő az állatvédelmi törvény megsértését tapasztalja az ellenőrzéskor, figyelmezteti a tenyésztőt. /pl. tartási körülmény/ Amennyiben a tenyésztő, a Tenyésztési Felügyelő figyelmeztetése ellenére sem változtat a kifogásolt helyzeten, úgy a Tenyésztési Felügyelő köteles a helyi Önkormányzat jegyzőjének írásban, vagy szóban jelenteni az esetet, felhívni a figyelmet a kirívó esetre.

4.) Az alomellenőrzést minden esetben el kell végezni:

- a.) Ahol gyanú merül fel, hogy a tenyészszukát és a kölykeit nem a fajta megfelelő igényei szerint tartják, vagy a hatályos állatvédelmi törvény rendelkezései sérülnek. Lásd. HKE Tenyésztési Program 2. Tenyésztési cél, - módszerek és ajánlott tartási mód. 2.3. 2.4 2.5 pontjait.

- b.) Nem megengedhető párosítás, Lásd. HKE Tenyésztési Program 2. Tenyésztési cél, - módszerek és ajánlott tartási mód. 2.2 pontját. Esetleg az alom fajtatisztaságának a kérdése.

- c.) Az Egyesület Székhelyére küldött dokumentum valóságának, hitelességének a kérdése esetén, pl. nem egyezik a chip szám, valamelyik a szülő nem azonosítható, a fedezést illetően vitatható az apa, a kölyök nem azonosítható, stb.

5.) Tenyésztő feladata, lehetőségei az alom - kennel ellenőrzéssel kapcsolatban.

- A tenyésztő köteles hozzájárulni az alom - kennel ellenőrzéshez.

- A Tenyésztőnek biztosítani kell a Tenyésztési Felügyelő bejutását arra a területre, ahol a kennelt, az almot, és az anyát szemügyre veheti.

- A Tenyésztési Felügyelő részére a tenyésztőnek biztosítani kell, hogy a tenyésztési helyen alaposan körülnézhesen, a tenyésztési terekbe bejuthasson a higiéniai követelmény betartás mellett.

- A Tenyésztési Felügyelő részére a tenyésztési iratokba történő betekintést is biztosítani kell a Tenyésztőnek.

Amennyiben a DNS vizsgálat nem ad egyértelmű választ az alom származását illetően származási, illetve regisztrációs lap nem adható ki.

A Tenyésztő panasszal élhet a Tenyésztési Felügyelővel szemben, ha kifogása van az alomellenőrzéssel-kennel látogatással, a Tenyésztési Felügyelő munkájával, magatartásával

kapcsolatban. A panasztételt, észrevételt minden esetben írásban kell benyújtania, - postai, vagy elektronikus úton - az HKE Székhelyére, az Egyesület mindenkori elnökéhez címezve, saját aláírásával igazolva a leírtakat.

A tenyésztő a panasztételt az alomlátogatást követően, azonnal tegye meg.

A beérkezett észrevételt, panaszt, az HKE mindenkori elnöke, a Tenyésztés Vezető, a Tenyésztési Bizottság bevonásával kivizsgálja, határozatot hoznak a panasztétellel kapcsolatban. A határozatot a HKE vezetőségének, a HKE mindenkori elnökének jóvá kell hagyni. A jóváhagyott határozatról a Tenyésztő minden esetben értesítést kap.

6.) Határozathozatal, kiemelt mulasztás, súlyos vétség, esetén.

Az Egyesület Tenyésztési Programjának tudatos megsértése, be nem tartása, az állatvédelmi törvény tudatos megszegése, az alomellenőrzés megtagadása, súlyos vétségnek minősül. A tenyésztő ez esetben időleges, de az eset súlyától függően, akár állandó tenyésztési tilalommal is sújtható. Esetleg a kérdéses alom származási lap kiadásának a megtagadása, vagy egy megemelt díjazás is szóba jöhet.

Tenyésztéssel kapcsolatban előírt kötelezettségek elhanyagolása, pl. bejelentési kötelezettség alomszületés, alombejelentés. Téves adatszolgáltatási hiányosságok. A büntetési eljárás lehet, a kérdéses alom származási lap kiadásának a megtagadása, megemelt díjazás.

A Tenyésztővel szembeni határozatot nagy körültekintéssel a Tenyésztési Felügyelő jegyzőkönyve alapján, az HKE mindenkori elnöke, a Tenyésztés Vezető, a Tenyésztői Bizottság bevonásával kivizsgálja, határozatot hoznak a panasztétellel kapcsolatban.

A határozatot az HKE vezetőségének, a HKE mindenkori elnökének jóvá kell hagyni.

A jóváhagyott határozatról postai úton kap értesítést, a tenyésztő. A jóváhagyott határozatról készíteni kell egy másolatot, amely az Egyesület székhelyén, az irattárban kerül elhelyezésre.

Az alomellenőrzéssel kapcsolatos összes költség a Tenyésztőt terheli, ha számára elmarasztaló döntés születik.

7.) A tenyésztési felügyelő szűrőpróba szerűen ellenőrzi a bejelentett tenyész helyeket, a mindenkori Egyesület elnökének, vagy a tenyésztésvezető kérésére.

A Tenyésztési Felügyelő önkéntesen végzi a munkáját, költségtérítésre (üzemanyag költség) igényt tarthat az Egyesület költségvetésének a terhére.

4.11. Örökletes betegségek kiszűrése

A Hunnia Kuvasz Egyesület az örökletes betegségek közül a csípőízületi diszplázia szűrést tartja kötelezőnek, mely a minősítési rendszer része is. A csípőízületi diszplázia a csípőízületet

alkotó csontok elváltozása, és az ebből adódó mozgászavar. A kor előrehaladtával a betegség egyre súlyosbodik.

Az Egyesület Magyarországon az akkreditált, felszerelt szűrő központokban készült és a Hunnia Kuvasz Egyesület ETSZ által elfogadott bírálati fómok által kiadott TANÚSÍTVÁNY –t fogadja el (ld. Egyesületi honlapon közzétéve.), illetve import kutya esetén az adott országban elfogadott szervezet minősítését. A szűrés eredménye az alábbi kategóriákba eshet:

A = Mentés; B = Átmeneti; C = Enyhe; D = Közepes; E = Súlyos.

Csípőizületi diszplázia szűrését 12 hónapos kor felett ajánlott végezni.

Mennél idősebb egy kutya annál nagyobb biztonsággal lehet a csd. pontos fokát megállapítani.

Fél éves korban a „találat” biztonsága kb. 60%,

Egy éves kor körül, 80%,

Két évesen közel 100%.

Mint ahogyan az a 3.1. pontban is kifejtésre került, súlyos (E) diszplázia vizsgálati eredményű kutya tenyészosztályba nem sorolható, tenyésztésbe nem engedélyezett.

„Közepes” (D) minősítésű csípőizületi diszpláziaszűrés vizsgálati eredmény birtokában a kutya egész életére vonatkozóan kanok esetében legfeljebb két, szukák esetében legfeljebb három alom javasolt, kizárólag „A” „B” vizsgálati eredményű szukával/kannal párosítva.

TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATI SZABÁLYZATOK

1. A tenyésztésre való alkalmasság mérésének eszközei (tenyészfelmérés)

A kutya tenyészteljesítményének mérése a tenyészfelméréseken történik. A tenyészfelmérések szolgálnak a tenyésztésre való alkalmasság, valamint az étletteljesítmény mérésére, és a tenyésztési eljárások (2.2.1. fejezet) összességét egészítik ki.

A tenyészszemlén kerül kiválasztásra a tenyésztésre alkalmas hím és nőivarú egyed, valamint itt kerül sor az előzőleg tenyésztésbe vett egyedek utódai alapján történő besorolására, minősítésére.(I/3 Minősítési rendszer)

A tenyészfelmérés a tenyésztés módszerének eszköztára, mely az alábbiakból tevődik össze:

Belső értékmérő tulajdonságok bírálata, munkateljesítmény

A kuvasz belső értékmérő tulajdonságának felmérése, bírálata, minősítése, az Alaptermészet Vizsgálaton történik. Az Alaptermészet Vizsgálat (6. Számú melléklet) segítségével tudjuk az állományból kiszűrni, a nem kívánatos viselkedést mutató egyedeket. Az Alaptermészet Vizsgálaton bemutatott kuvasz munkájának a bírói értékelése: „Kiválóan megfelelt” „Megfelelt”, „Nem felelt meg.”

A „nem felelt meg” minősítést kapott kutya, a bírálati lapon a „Visszarendelve” bejegyzést kapja.

Ez esetben a kutya még újabb bizonyítási lehetőséggel élhet, hat hónapon eltelté után. Amennyiben nem állt be változás a viselkedésében, újabb hat hónap elteltével, még egy próba lehetőséget kap, ha ez is sikertelen, „nem tenyészhető” minősítést kapja, mivel a kutya tenyésztésbe állítása kockázatos, nem javasolt.

Küllemi tulajdonságok bírálata.

A bírálat során elért eredménynek a küllembírói értékelése: „Kiválóan megfelelt” „Megfelelt”, „Nem felelt meg.”

1.1. A tenyészfelmérések eredményeinek kezelése

A tenyészfelmérések eredményeinek kezelését és a rangsor felállítását a rendelkezésre álló adatok alapján a Hunnia Kuvasz Egyesület végzi a minősítési rendszerben meghatározott módon (lásd 3. fejezet).

Az Egyesület nyilvántartásra és adatkezelésre alkalmas informatikai rendszert működtet, melyet az arra kijelölt tagok kezelnek.

A szabályok és előírások összessége a benne foglaltakkal biztosítja a minőségi kutyatenyésztés megvalósítását.

A felmérések során született adatok archiválásra kerülnek a Hunnia Kuvasz Egyesület adatbázisában, mely kutatási és ellenőrzési célból hozzáférhető, és onnan adatok gyűjthetők.

2019 január 1. utáni pároztatásoknál az Egyesület a korábban kiadott chip jelölés nélküli tenyésztési engedélyeket, ill. tenyészszemle eredményeket nem fogadja el, mivel azok azonosító ellenőrzés hiányával lettek kiadva. A DNS alapú tenyésztés, ill. származás ellenőrzés során az azonosíthatóság az egyedben található chip szám ellenőrzésével valósul meg.

A tenyészszemle és a DNS mintavétel különböző időben történik így csak chipleolvasással történő azonosítás esetén igazolható, hogy a mintavétel az adott tenyészszemlén részt vett egyedtől származik.

2. Tenyészszemle szabályzat.

2.1. A tenyészszemle célja

Az Egyesület által gondozott fajtához tartozó egyed standardban rögzített külső és belső tulajdonságainak és használati képességeinek a Magyarországon nyilvántartott populáció minőségi fejlesztése, a hibás, nem kívánatos egyedek kiszűrésével.

2.2. Tenyészszemle rendezvények

Tenyészszemle csak az Egyesület vezetősége által meghatározott helyen és időpontban tartható. Az időpontokat az Egyesület honlapján közzé kell tenni a rendezvény előtt legalább 15 nappal.

A tenyészszemlék számát az Egyesület vezetősége évente, igény szerint határozza meg.

2.3. Tenyészszemle bírói, személyi feltételek

A tenyészszemle bíróit az Egyesület elnöke kéri fel.

A küllembírálatot a fajtát kiválóan ismerő, elismert küllembírók (szakbírók) végezhetik.

Szakbíróvá az válhat, aki:

- rendszeresen részt vesz az Egyesület szakmai fórumain,
- kuvasz fajtára vizsgával rendelkezik,

- akit az Egyesület vezetősége szakbírónak elismer. A szakbírói megbízást a tenyésztés vezető javaslatára az Egyesület elnöke adja ki. A megbízás visszavonható!
- A kuvasz, alaptermészetének, használhatóságának felmérését, az Alaptermészet Vizsgálatot, a fajtát kiválóan ismerő, elismert őrző-védő teljesítménybíró végezheti.

2.4. A részvétel feltételei

A tenyésztőszervezet köteles mindazon tenyésztő ebének a teljesítményvizsgálatát elvégezni, aki ezt kéri, ha az eb az egyesület gondozásában álló fajtához tartozik. A tenyészszemlén csak olyan kutya vehet részt, amely az Egyesület által elismert származási lappal rendelkezik, vagy a tenyészszemle eredményétől függően kéri a kutya regisztrációját.

Betegsre gyanús, vagy beteg kutyát nem szabad felvezetni.

A tüzelő szukákat a tenyészszemle megkezdése előtt a tenyészszemle vezetőjének be kell jelenteni.

Minden kutyának chip alapján (külföldi fedező kanok esetén tetoválási szám is elfogadható) azonosíthatónak kell lennie.

Azonosíthatatlan kutya nem bírálható!

Optikai manipuláció (festés, hintőpor, spray) használata esetén a kutya nem bírálható el.

Sérülésből adódó foghiány, fülporctörés/hiány, illetve faroktörés/hiány, egyéb más csonkoltságot állatorvosi igazolással kell igazolni.

Tenyészszemlén csak a 15 hónapos kort betöltött kutyák minősíthetők.

A tenyészszemlén a következő iratokat kell bemutatni:

- eredeti származási lapot, ismételt bemutatásnál az előző tenyészszemle bírálati lapját,
- a tenyészszemle helyszínére történő belépéskor a kutya érvényes oltási könyvét,
- a csípő ízületi diszplázia vizsgálat hivatalos igazolását.
- DNS vizsgálat céljából készült mintavételi „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolatát.
- Amennyiben a csípő ízületi diszplázia és a vérvétel hivatalos igazolása még nem áll rendelkezésre, addig az Egyesület a „tenyészhető” minősítés kiadását az igazolások beérkeztéig felfüggeszti, és a tenyészhető minősítést utólag, soron kívül jegyzi be, de ehhez újabb tenyészszemlén már nem kell részt venni.

2.5. A tenyészszemle menete

- Egyedi azonosító ellenőrzés (chip)
- Lehetőség szerint DNS mintavétel
- A tenyészszemle két részből áll: Alaptermészet Vizsgálat, valamint Küllembírálat és különféle mérések. /súly, marmagasság, stb./
- Az Alaptermészet Vizsgálat „Alapkövetelmény II” feladatára, a felvezető a kuvaszával a küllembírálat után jelentkezhet.
- A kutyát a tenyészszemlén biztonságos nyakörvvel, ellátva, biztonságos pórázzal lehet felvezetni.

Alaptermészet Vizsgálat

- Az „Alaptermészet Vizsgálat” a fajtatiszta kuvasz ösztönös adottságának, a tenyész célnak megfelelő teljesítményvizsgálata.
- Az Alaptermészet Vizsgálat célja, eredménye, értéke, hogy az előírt több lépcsős feladatsoron részt vett kuvasznak a különböző gyakorlatokra adott válaszreakcióját megismerjük, feltérképezzük.
- A próbán felmérésre kerül, a kuvasz kíváncsisága érdeklődése a gyakorlatok iránt, magabiztossága, idegrendszerének az erőssége, temperamentuma, céltudatossága, együttműködő képessége, vezethetősége, irányíthatósága, szocializáltsága. Az Alaptermészet Vizsgálatot annak érdekében, végezzük, hogy a kuvasz használati képességét, felmérjük, munkakészségét megőrizzük. /Családi ház, objektumok, gazdasági területek, tanyák őrzése, sport, családi kutya, kísérő kutya, eredeti környezetben munkavégzés./
- Az Alaptermészet Vizsgálat, szükségességének szakmai, etológiai indoklása.
- Az Alaptermészet Vizsgálat bírálati szisztéma, elérhető eredmények.

Küllembírálat:

A küllembírálat, melynek során az alábbi szempontokat vizsgálja a bíró a tenyészszemlén.

- o Mérések: súly, marmagasság, törzshossz, mellkas mélység, mellkas szélesség, fejhossz, fej szélesség, öv méret, orrhossz, fül szélesség, fül hossz, combcsont, sípcsont, sarok gumócsont
- o Fejlettség, csontozat
- o Kondíció
- o Testarányok
- o Fej (forma, méret, szemek, pigmentáció, fülek fogazat, ajkak)

- o Nyak
- o Felső vonal (mar, hát, ágyék, far, farok)
- o Front (mellkas-szélesség)
- o Alsó vonal (mellkas mélység, has)
- o Elülső végtagállás (izmoltság, szögellés)
- o Hátsó végtagállás (izmoltság, szögellés)
- o Szőrzet (szín, minőség)
- o Mozgás
- o Nemi jelleg
- o Ivarszervek
- o Összbenyomás

A küllembírálat alapján az egyed „Kiválóan megfelelt.” „Megfelelt.” „Nem felelt meg.” eredményt érhet el, melyet a küllembíró a tenyészszemle küllembírálati lapján jelez.

2.6. A tenyészszezlén kiadható minősítések

Tenyészthető:

A tenyészhető minősítést a küllem és alaptermészet alapján: „Megfelelt” „Kiválóan megfelelt” egyedek kapják.

Egy alom erejéig tenyészhető:

Ha egy egyed küllembeli hiányosságokkal rendelkezik, azonban vérvonala alapján olyan genetikai értéket képvisel, mely más módon nem pótolható.

Nem tenyészhető:

Olyan küllembeli vagy viselkedési hiányosságokkal rendelkezik, amelyek a tenyésztésből kizárják. (a standardban kizáró hiba)

Ha az Alaptermészet Vizsgálat során, nem felelt meg értékelést kap, a kuvasz, még két alkalommal megismételheti. Minősítése: „visszarendelve.” Ebben az esetben a tenyészszezlé hat hónapon belül nem ismételt meg, de egy éven belül, maximum két alkalommal. Amennyiben az értékelés ismét „nem felelt meg” akkor a kutya minősítése, „Nem Tenyészhető”.

2.7. Adminisztráció

A tenyészszelelén készült bírálati lapokat minden kutya bírálata közben jegyző (ring titkár) vezet a bíró diktálása alapján. Az eredeti példányt a kutya tulajdonosa a helyszínen megkapja.

A tenyésztéssel kapcsolatos minősítés, a bírálati lapokon jelzett eredmények és a csípőizületi diszplázia szűrés eredménye birtokában kerül bejegyzésre a jegyzőkönyvbe és a származási lapra.

A tenyészszelelével kapcsolatos adatokat a Tenyésztési Bizottság vezetője ellenőrzi, a keletkezett dokumentumok nem selejtezhetőek. A keletkezett adatok a törzskönyvi adatbázisba kerülnek.

3. Teljesítményvizsgák, szabályzatok, versenyek. /HKE pontszerzési lehetőség az év kuvasza verseny, Arany Kuvasz pályázathoz./

- - Alaptermészet Vizsgálat.

- - Hunnia Kuvasz Egyesület által kiírt „Kuvasz munkaverseny”. (Szabályzat a www.hunniakuvasz.hu oldalon)

Hunnia Kuvasz Egyesület törzskönyvi regisztráció

TÖRZSKÖNYVEZÉSI SZABÁLYZAT

1. Fontosabb fogalmak

Törzskönyvezés

A tenyésztési adatok gyűjtése, törzskönyvben történő nyilvántartása, feldolgozása, rendszerezése és igazolása.

Törzskönyv

Az Egyesület által vezetett központi nyilvántartás, amely a fajtatiszta ebek tenyésztési adatainak nyilvántartására és igazolására szolgál. A törzskönyvet – az ellenkezője bizonyításáig – közhitelű nyilvántartásként kell elfogadni.

Melléktörzskönyv

A főtörzskönyvi nyilvántartásba nem vehető, de a fajtához tartozó ebek nyilvántartása.

Származási lap

Az eb Magyarországon elismert megjelenési formájú származási igazolása.

Regisztrációs lap

A főtörzskönyvi nyilvántartásban nem szereplő kutyák regisztrációjára szolgáló lap.

Törzskönyv-vezetés

A törzskönyvek vezetése a tenyésztésvezető feladata, vagy az elnök által kijelölt személy, aki felelős a törzskönyvek megőrzéséért, szabályszerű vezetéséért. Szakmai munkáját az Elnök felügyeli. A törzskönyv-vezetés feladatai:

- a) a törzskönyvezés egységes végrehajtása,
- b) származás nyilvántartása,
- c) teljesítményvizsgálati adatok gyűjtése és feldolgozása,
- d) törzskönyvezéssel kapcsolatos adatszolgáltatásának koordinálása,
- e) felelős a törzskönyvön és a származási lapon szereplő adatok valódiságáért,
- f) gondoskodik a törzskönyvezési szabályzat betartatásáról.

Tenyésztő

Az a Magyarország területén tartósan (évi 270 nap) tartózkodó magyar állampolgárságú vagy külföldi jogképes, természetes személy, illetve Magyarországon bejegyzett jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társaság, Egyesület, aki (amely) legalább egy, az Egyesület által vezetett ebtenyésztési törzskönyvben szereplő, tenyésztendő minősítésű kutya tulajdonosa. Szuka tulajdonos esetén a fentiek mellett az Egyesülettől, vagy más elismert ebtenyésztő szervezettől kennek nevet kapott.

2. Törzskönyvezés szabályai

A Hunnia Kuvasz Egyesület a származási lapok kiállításának gyakorlatával saját szervezetén belül kíván élni, mely az elektronikus adatbázis kezelést is magában foglalja.

Az Egyesület a tenyésztő kérésére, nyilvántartásba veszi ebét/állományát, és származási igazolással látja el, ha

- az Egyesület által gondozott fajtához tartozik,
- a későbbi törzskönyvezésének a magyar jogszabályokban, vagy az Egyesület szabályzataiban, akadálya nincs,
- a tenyésztő a fajta törzskönyvezési és tenyésztési szabályzatait elfogadja, továbbá,
- a nyilvántartási díjat megfizette.

A regisztrációs lappal rendelkező egyed, amennyiben saját jogon megszerezte a tenyésztendő minősítést, származási lap adható ki számára.

A hatályos magyar jogszabályoktól, az Egyesület szabályzataitól történő eltérés, az azokban foglalt szabályok megsértése, valamint a kutya kereskedelmi célra történő szaporításának gyanúja esetén az Egyesület a törzskönyvezést és a származási lap kiadását minden külön eljárás nélkül megtagadhatja. Az előírt befizetések, okmányok hiányában, illetve az azokban szereplő formai, vagy tartalmi hiányosságok – ide értve a nem szabályszerű javítást, törlést, hamisítást is - az Egyesület a nyilvántartásba vételt, törzskönyvezést és a származási, illetve regisztrációs lap kiadását minden külön eljárás nélkül megtagadja.

Az okmányokkal kapcsolatos bejelentési határidők túllépése esetén e mulasztást az Egyesület a Honlapján nyilvánosságra hozottak szerint plusz díjfizetéssel szankcionálja.

Nem engedélyezett párosításból származó utódok részére ún. "N" jelű regisztrációs lap kiadása lehetséges. Az ilyen regisztrációs lappal rendelkező egyed tenyésztésbe állítása nem engedélyezett, kiállításon való részvétele lehetetlenné válik, ezzel csupán a fajtához való tartozását igazolja sportversenyeken. "N" jelű regisztrációs lapot kaphat az az egyed is, amely születésétől kezdve a fajta standard szerinti kizáró körülménnyel rendelkezik. Regisztrálásukkor a Melléktörzskönyvbe kerülnek bejegyzésre „N” megjelöléssel.

A nyilvántartási és törzskönyvezési eljárás során a törzskönyv-vezető döntései ellen Egyesület elnökéhez lehet fellebbezni, aki a fellebbezést 30 napon belül érdemben köteles elbírálni és ennek megfelelően intézkedni a kijavításról, vagy elutasítani a fellebbezést. A fellebbezésnek nincs helye, ha az Egyesület a jogszabály, az Egyesület törzskönyvezési szabályzatában és a fajta tenyésztési szabályzatában foglaltak szerint járt el.

Az Egyesület az állomány nyilvántartását és a törzskönyvet papír alapú dokumentáció formájában és elektronikus formában vezeti. Az adatok elektronikus tárolásra, kezelésre, megőrzésre az Egyesület önállóan vállalkozik.

A nyilvántartó rendszerben valamint a törzskönyvben hibásan bejegyzett adatot javítani csak úgy szabad, hogy a kijavítás ténye, a korábban bejegyzett adattartalom felismerhető maradjon, megállapítható legyen a javítás időpontja, oka és a javítást végző személye, amelyről a szoftver gondoskodik. Az adatbázisban minden bejegyzett rekord véglegesen tárolásra kerül és megtekinthető.

Az állomány nyilvántartást és a törzskönyvet, valamint annak elektronikus formáját két egymástól elkülönített tárhelyen, károsodástól, illetéktelen hozzáféréstől védetten kell tárolni. Az adatok nem törölhetőek.

A törzskönyv főtörzskönyvi részből és melléktörzskönyv rész szerepét betöltő regisztrációs lapok nyilvántartásából áll. A főtörzskönyvi részbe azok az ebek szerepelnek, amelyek vagy szülei, vagy saját teljesítményük alapján megfelelnek főtörzskönyvbe vonás feltételeinek. Az állomány nyilvántartásba bejegyzett ebek a tenyészminősítés megszerzése után osztályba lesznek sorolva.

A regisztrációs lap tartalma, formája és vezetési szabályai megegyeznek a főtörzskönyvi résszel. Regisztrációs lap bejegyzésre azok az ebek kerülhetnek, amelyek szülei származási lappal rendelkeznek, de nem rendelkeztek az Egyesület által előírt tenyész minősítéssel, vagy a fajtához tartoznak, de ismeretlen származásúak, vagy nem az Egyesület által elfogadott származási igazolással rendelkeznek, de az Egyesület által rendezett tenyészszemlén bemutatásra kerülnek, valamint azok az egyedek, melyek nem felelnek meg a Főtörzskönyvi részben történő nyilvántartás feltételeinek. Regisztrálásukkor az ún. Melléktörzskönyvbe kerülnek bejegyzésre „R” megjelöléssel.

A Regisztrációs Lap kiváltásához is szükséges a DNS alapú származás igazolás, kivéve nyitott származási lap esetén.

A melléktörzskönyvi részben az „R” jelű nyilvántartott eb átvezetésre kerülhet a főtörzskönyvi részbe akkor, ha a Tenyésztési Szabályzatban leírtak szerint tenyésztésre alkalmas minősítést kap, és felmenői közül legalább a dédszülők, szerepelnek a melléktörzskönyvi részben és tenyésztésbe vétele az állományra káros hatással nincsen.

DNS alapú származásvizsgálat hiányában úgynevezett „nyitott” regisztrációs lap adható ki, amelyen a felmenők nem szerepelnek.

Amennyiben az Egyesület által nem elfogadott származási lappal rendelkező eb szülei az Egyesület által elfogadott származási lappal rendelkeznek és a származást DNS vizsgálat igazolja, az utód saját jogon származási lapot kaphat, ha az osztályba sorolás feltételeinek megfelel.

A törzskönyvbevételhez szükséges dokumentumok:

-Alombejelentő jegy,

-Fedeztetési igazolás,

-Szülők származási lapjának két oldalas fénymásolata,

-Igazolások a szülőktől: tenyészszemle jegyzőkönyv, tenyészosztályba sorolás, csípő ízületi diszplázia szűrés Tanúsítványa, DNS mintavételi „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolata.

-Kölykökről igazolások: transzponder behelyezésről, DNS mintavételi „Vizsgálatkérő Lap” fénymásolata.

A bejegyzéshez szükséges okmányok tartalmáért, az abban foglalt tények és adatok valóságáért a bejelentő büntetőjogi és polgárjogi felelősséggel tartozik, felelősséget visel a jelölésért, az előírt bejelentésekért, a feljegyzésekért, valamint a regisztrációkért.

A kutyák transzponderrel való megjelölését az állatorvosok végzik. A tenyésztő szolgáltat adatot a transzponderrel ellátott kutyáról például az alombejelentés során.

3. A kutya állomány nyilvántartás, törzskönyv tartalma, szerkezete és vezetése

3.1 Az állomány nyilvántartás

Az állomány nyilvántartás az alábbiakat tartalmazza:

- a törzskönyvi sorszámot,

- a tenyésztő nevét, címét;

- a tulajdonos nevét, címét;

- a születésének időpontját

- a kenne- és hívénevét, ivarát, egyedi azonosítóját, törzskönyvi számát, ismertetőjeleit (fajta, szőrzet, szín és jegyek, nagyság) és tenyész minősítő osztályba sorolását;
- a tenyésztőszervezet által ismert összes teljesítményvizsgálati, szűrővizsgálati eredményét;
- a tenyésztésből való kiesés időpontját, és amennyiben ismert ennek okát;
- a kiállított, illetve kiadott tenyész igazolások időpontját és célját;
- az eb szüleinek, nagyszüleinek, dédszüleinek és ükszüleinek kenne- és hívénevét, azonosítóját (törzskönyvi számát), ismertetőjeleit (szőrzet, szín és jegyek, nagyság) és
- tenyész minősítő osztályba sorolását, valamint teljesítményvizsgálati és szűrővizsgálati eredményeit.

3.2. Törzskönyv tartalma

A törzskönyv minden bejegyzett ebre az állomány nyilvántartásnál felsorolt adatokat tartalmazza. A törzskönyvbe a tenyész minősítéssel rendelkező ebek utódai kerülnek nyilvántartásba.

A törzskönyv vezetése folyvástólágosan történik. A főtörzskönyvi részben külön, „/H” jelöléssel kell jelölni a honosítás alapján bekerült ebek sorszámát.

Az Egyesület törzskönyvei a Magyar Eb törzskönyv (rövidítve: MET) szerves részét képzik, egyes fajták törzskönyvei, mint a MET kötetei vannak megnevezve úgy, hogy a megnevezésénél a Magyar Eb Törzskönyv kifejezés után a fajta hivatalos neve: Magyar Eb Törzskönyv Kuvasz, röviden: MET Ku

3.3. A származási lap kiállításának előírásai

Az állomány nyilvántartásába vett egyedek részére az Egyesület származási lapot állít ki.

A nyilvántartásba vételhez szükséges dokumentumokat az Egyesület tenyésztési szabályzata, az „Alom bejelentése” pontja (4.6. pontja) tartalmazza.

A származási lap az Egyesület tulajdona, amelyet az eb mindenkori tulajdonosának ad ki használatra. A származási lapnak a tenyésztelephelyén mindig rendelkezésre kell állnia.

A származási lap elkészítésével az Egyesület más szervezetet, vagy személyt is megbízhat. A megbízás a kezelési, adatszolgáltatási jogosultságokat részletesen szabályozó szerződéssel jöhet létre. A származási lapot a tulajdonosnak az Egyesület nevében a Titkárságvezető adja ki.

A származási lapot szigorú számadású nyomtatványként kell kezelni. A származási lapról másodlatot az eredeti sorszám jelöléssel a kiállító adhat ki. A másodlaton fel kell tüntetni a másodlat kiadásának okát és a kiállítás időpontját. A másodlat kiadását nyilvántartásba kell venni.

A származási lap az alábbi adatokat tartalmazza:

- sorszámot;
- a törzskönyv megnevezését (Magyar Eb Törzskönyv Kuvasz, röviden: MET KU.)
- az Egyesület nevét, az okmány állami elismertségét,
- az eb kennel- egyedi- és hívónevét, születési időpontját, fajtáját és ivarát,
- az eb egyedi azonosítóját és ismertetőjeleit (szőrzet, szín és jegyek, nagyság), valamint törzskönyvi számát,
- a tenyésztő és a tulajdonos nevét, címét,
- az eb származását, a negyedik generációig (szülők, nagyszülők, dédszülők, ükszülők) visszamenőleg az ősök kennel nevét és törzskönyvi számát,
- az eb szülei, valamint nagyszülei minősítését, annak időbeni korlátait, valamint teljesítményvizsgálati eredményeit,
- a csípő ízületi dysplasia szűrés eredménye,
- a legmagasabb munkavizsga-fokozat,
- a nemzetközi, magyar és külföldi championátusok (Int. CH., HCH, CH), magyar és külföldi junior championátusok (HJCH, CH),
- a BIS, BOG, BOB (HFGY), CACIB, R. CACIB, CAC, R. CAC, HPJ címek darabszáma . (pl.: 1× BIS, 3×HFGY, 2×CACIB, 5×CAC),
- fenti címek hiányában az egyéb kiállítási eredmények, címek.
- az eredmények, címek közül csak azok kerülhetnek bejegyzésre, amelyek a származási lapon szereplő utód nemzésekor már az adott eb tulajdonosának birtokában voltak, illetve a visszaigazolási dátumuk megelőzi a fedezettetés dátumát,
- a származási lapot kiállító felelős személy aláírását, a kiállító szervezet és az Egyesület bélyegzőlenyomatát,
- a teljesítményvizsgálatok közül a kiállítási, munkavizsga, munkaverseny eredményeket, champion címeket, tenyészszemle eredményeket az eb tulajdonosa rávezettetheti a származási lapra, vagy az Egyesület által hitelesített teljesítményfüzetben vezeti,

- a teljesítményvizsgálatok közül az Egyesület által szervezett tenyészszemle eredményeket a származási lapra rá kell vezetni,
- a származási lapon az ebek neve előtt – ha ilyennel rendelkeznek – fel kell tüntetni a legmagasabb szintű champion címet (a 6.6.4. pont szerinti sorrend a mérvadó).

4. Külföldre történő értékesítés, behozatal, kivitel

A tenyészállat forgalmazása, kivitele és behozatala során követendő szabályok:

A hatályos 2019. LVI. törvény, mint a hatályos állattenyésztési törvény alapján és a 45/2019. (IX.25.) számú AM 5. pont 4. és 41. pont 3. rendelet alapján, illetve a 188/2019. (VII.30.) 40-52 pontokig alapján kerül kialakításra.

Tenyészállat az egyedi azonosítást követően csak a kibocsájtó ország elismert tenyésztő szervezete által kiállított származási lappal kerülhet hazai és külföldi eladásra.

Behozatal:

A tenyészállat behozatalához a tenyésztési hatóság engedélye szükséges, melyet a behozatal előtt legalább 15 nappal az Állattenyésztési Hatóságnál kell kérvényezni, a mindenkor hatályos szabályzás alapján. Jelenleg a 188/2019. (VII.30.) Kormány rendelet, a 45/2019. (IX. 25.) AM rendelet és a 2019. LVI. törvény, mint a jelen hatályos állattenyésztési törvény vonatkozó pontjait figyelembe véve.

Honosítás:

A kutya honosítására az Állattenyésztési Hatóság jóváhagyása után van lehetőség, ehhez egy előzetes írásbeli kérelem szükséges.

A honosítás menete:

- A „Honosítási kérelem” nyomtatványt az eb tulajdonosa kitölti, az Export Pedigree-t mellékelve az elismert Tenyésztő szervezet részére eljuttatja.
- Az ügyintézési díj megfizetése után, az elismert Tenyésztő szervezet az ebet megtekinti, chip leolvasóval azonosítja, megfelelés esetén „Engedélyezve” záradékkal ellátva a kérelmet eljuttatja az Állattenyésztési Hatósághoz, jóváhagyás céljából.
- A NÉBIH a jóváhagyását, engedélyezését, megküldi a HKE Titkárságra.
- A Honosított Származási Lapot az Állattenyésztési Hatóság juttatja el az eb tulajdonosához, valamint másolatot küld a dokumentumról az Elismert Tenyésztői Szervezet részére.

Kivitel:

A magyar ebfajták tenyészállatait, valamint szaporítóanyagát kivinni csak a Tenyésztési Hatóság részére történő írásbeli bejelentést és hitelesítést követően lehet. Megadandó adatok: törzskönyvi szám, chip szám, fajtája, neve, születési helye és ideje és a kiszállítás várható ideje.

A génbanki állomány külföldre nem értékesíthető.

Amennyiben a fogadó ország nem igényel magyarországi kiviteli származási igazolást, ebben az esetben a tulajdonosnak kell megtennie a bejelentést a Tenyésztési Hatóság felé.

Nem kell bejelentést tenni a tenyészállat kiállításra, versenyre történő behozatalához, kiviteléhez, illetve átszállításához, valamint a tenyészállat egyéb célú, hat hónapot meg nem haladó időtartamú behozatala és kivitele esetében, ha az állatot a származási országba visszaszállítják, és ezt a körülményt a behozatalkor, illetve kivitelkor hitelt érdemlően igazolják. Ha az így behozott tenyészállatot belföldön akarják forgalmazni, illetve tenyészállatként hasznosítani, a tenyésztési hatósághoz haladéktalanul meg kell tenni a bejelentést.

5. Változások bejelentése.

1.) Ha a korábbi tulajdonos pl. a tenyésztő a tulajdonjogát képező kutyát átruházza az új tulajdonosnak, a tulajdonjog átruházást szerződésbe köteles foglalni, illetve a „Tulajdonos változás igazolása” űrlapot kitöltve átadni és annak másolatát e-mailben, vagy postai úton az Egyesület székhelyére eljuttatni.

A tulajdonos változást 15 napon belül köteles bejelenteni az új tulajdonos, a HKE tenyésztő szervezet székhelyére és azt a származási lapra rávezettetni.

A tulajdonosváltozás bejegyzését a kutya származási lapjára az Egyesület elnöke aláírásával hitelesíti.

Amennyiben a kölyök kettős tulajdonba kerül (a tulajdonjog felerészben a tenyésztőnél marad) a tulajdonos átírás akkor is kötelező érvényű.

2.) Ha az eb:

A) ivartalanításon esett át, vagy a tenyésztésből véglegesen kivonásra került,

B) elveszett,

C) kimúlt,

D) kihelyezésre került, (ha a kutya a tenyésztő tulajdonában marad, de máshova elhelyezésre került)

„Változást bejelentő úrlapon” kell az Egyesület részére bejelenteni.

A-B-C esetben a származási lapot az Egyesület részére 30 napon belül, külön felszólítás nélkül vissza kell szolgáltatni, de a tulajdonos, vagy a tenyésztő kérésére a származási lap érvénytelenítése után az érvénytelenítés okának feltüntetésével véglegesen birtokba adható.

A Hunnia Kuvasz Egyesület megtiltja tagjainak, hogy kutyáikat vagy azok kölykeit kutya kereskedőnek, vagy állatkereskedésnek adja el.

Amennyiben a tag ezt a rendelkezést bizonyítottan megszegi, az Egyesület kizárja a tagok sorából!

6. A kölykök egyedi megjelölése

A kölykök megszületése után a tenyésztő online alombejelentő lapot állít ki: „Alombejelentő a 14. napig.” és azt 14 napon belül eljuttatja az Egyesület székhelyére, mindkét szülő két oldali származási lapjának a másolatával, valamint a fedeztetési igazolással együtt. A kölyköket legkésőbb 3 hónapos korukig, még a tenyészetben egyedi jelölő eszközzel – transzponderrel (chip)- kell ellátni.

A chip behelyezése az állatorvos feladata.

Az állatorvos az általa aláírt „Igazolás transzponder behelyezésről” dokumentumba beragasztja az azonosító matricákat, majd bejelenti, bevezeti a központi adatbázisba.

A tenyésztő az „Igazolás transzponder behelyezésről” dokumentumot, az Alombejelentő jeggyel” együtt az Egyesület székhelyére megküldi.

A szabályszerűen kiállított saját kezűleg aláírt eredeti Alombejelentő jegyet az előírt mellékletekkel együtt, legkésőbb a kölykök 4 hónapos koráig meg kell küldenie az Egyesület székhelyére.

Az okmányokkal kapcsolatos bejelentési határidők túllépése esetén e mulasztást az Egyesület a honlapján, www.hunniakuvasz.hu nyilvánosságra hozottak szerint plusz díjfizetéssel szankcionálja.

A TENYÉSZTÉS MELLÉKLETEI

1. Számú melléklet. „Alombejelentő a 14. napig.”
2. Számú melléklet. Osztályba sorolási kérelem.
3. Számú melléklet. Tulajdonosváltás igazolása.
4. Számú melléklet. Fedeztetési igazolás.
- 5 Számú melléklet. Igazolás transzponder behelyezéséről.
6. Számú melléklet. Alaptermészet Vizsgálat.
7. Számú melléklet. Alombejelentő jegy.
8. Számú melléklet. Másodlat kérelem.
9. Számú melléklet Jegyzőkönyv, genetikai (önkéntes) mintavételhez.
10. Számú melléklet. Honosítási kérelem.
11. Számú melléklet Alomellenőrzés-kennel ellenőrzés jegyzőkönyv “A”.
12. Számú melléklet. Változás bejelentő.
- 13 Számú melléklet Alaptermészet Vizsgálat, általános leírás.
- 13/A Számú melléklet Tenyészszemle összesítő.
- 13/B Számú melléklet Alaptermészet vizsgálat őrző-védő munka, összesítő.
- 13/C Számú melléklet Tenyészszemle bírálati lap, küllembírálat.
14. Számú melléklet. Vizsgálatkérő lap, DNS mintavételhez.
15. Számú melléklet. Jegyzőkönyv - Igazolás genetikai mintavétel szájnyalkehártyáról.
16. Számú melléklet. Kiállítási nevezési lap.
17. Számú melléklet. Igazolás tenyészosztályba soroláshoz III, oklevél minta.
18. Számú melléklet. Igazolás tenyészosztályba sorolásról II, oklevél minta.
19. Számú melléklet. Igazolás tenyészosztályba sorolásról I, oklevél minta.
20. Számú melléklet Kiállítási, klubkiállítási összesítő.
21. Számú melléklet Kiállítási szabályzat.
22. Számú melléklet Bírálati lap minta.

Tartalom

A HUNNIA KUVASZ EGYESÜLET BEMUTATÁSA

TENYÉSZTÉSI SZABÁLYZAT

1. Az Egyesület által gondozott kutyafajta, a Kuvasz.
2. Tenyésztési cél, - módszerek és ajánlott tartási mód.
3. Minősítési rendszer.
4. A tenyésztésbe vétel általános szabályai.

TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATI SZABÁLYZATOK

1. A tenyésztésre való alkalmasság mérésének eszközei (tenyészfelmérés)
2. Tenyészszemle szabályzat.

TÖRZSKÖNYVEZÉSI SZABÁLYZAT

1. Fogalomtár
2. A törzskönyvezés szabályai.
3. A kutya állomány nyilvántartás, törzskönyv tartalma, szerkezete és vezetése.
4. Külföldre történő értékesítés, behozatal, kivitel.
5. Változások bejelentése.
6. A kölykök egyedi megjelölése

MELLÉKLETEK

(A dokumentum érvényes visszavonásig. Érvényességét a Hunnia Kuvasz Egyesülete közgyűlése biztosítja. Szakmai háttérét az Egyesület szakmai és irányító szervei képviselik.)